

CONTRA

nr 6 2005 (nr 184 från starten) årgång 3 | Pris 25:-

I kulturrevolutionens Kina
USAs utrikespolitik
Irak

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
Telefax: 08-720 01 95
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns
enbart i den tryckta utgåvan av
Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per
år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller
bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 20 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G
Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson,
Fredrik Bermar, Karl-Göran Bottwyk, Bertil
Häggman, Bertil Lindblom, Fredrik Runebert
och David Stavenheim samt Christer Arke-
fors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil
Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld
i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2005-12-07

Strands Tryckeri, Lindesberg 2005

Julio Ferrer, som idag är bosatt i Stockholm, tillhörde på 1960-talet oppositionen mot Franco i Spanien. Han engagerade sig i kommunistpartiet, hamnade i fängelse och tog sig så småningom till Kina där han under den kinesiska kulturrevolutionen fick en unik inblick i ett kommunistiskt samhälle på väg mot anarki. Han berättar om sina upplevelser för Contras Fredrik Bermar på sidan tre i detta nummer.

CONTRA-NYTT

Gammal Contra bifogas detta nummer

Med detta nummer av Contra bifogar vi ett gammalt nummer av tidningen. Vår förhoppning är att Du ska ge det till någon släkting eller bekant och berätta om Contra. Contra behöver fler prenumeranter och vi vet att det bästa sättet att få nya prenumeranter är när en prenumerant berättar för andra om tidningen och på det sättet ger en mer personlig bild av vad Contra har att erbjuda.

Klipp från lokalpressen!

Många gånger finns det intressanta artiklar och notiser i lokalpressen. Sådant som inte når fram till rikspresen, men som väl förtjänar en bredare spridning bland Contra-läsarna. Ingen kan ju påstå att de stora drakarna har samma nyhetsvärdering som Contra. Det kan röra sig om lokala skandaler eller lokala initiativ. Kommunala tjänstemän som skött sig extra bra eller dåligt eller kanske något som rör statens verksamhet i lokalsamhället. Skicka gärna intressanta klipp från Din lokaltidning så kan vi göra ett inslag på "gula sidorna". Adress hittar Du i rutan här bredvid.

God Jul och Gott Nytt År!

Slutligen vill Contras redaktion önska alla sina läsare en God Jul och ett Gott Nytt år!

BREV TILL CONTRA

FN fyller 60 år – utan en av sina grundare

Förenta Nationerna firade den 24 oktober sitt 60-årsjubileum. Men en av staterna som var med och grundade organisationen saknar idag representation. Republiken Kina, som representerar 23 miljoner människor på Taiwan, är fortfarande utesluten från världsorganisationen och alla dess underorganisationer, som konsekvens av påtryckningar från den andra kinesiska staten, Folkrepubliken Kina.

För att ändra på detta har flera av landets diplomatiska allierade skickat förslag till FNs generalsekreterare, som inte bara går ut på att ge Taiwans invånare en röst i världssamfundet, utan också att lägga grunden för deltagande i det internationella samarbetet. Man strävar också efter att stabilisera situationen i Taiwan-sundet och uppmanar bägge sidor att sträva efter att lösa alla motsättningar på fredligt sätt. Man uppmanar FNs generalsekreterare att utse en undersökningskommission för att utvärdera situationen i området och rapportera till generalförsamlingen eller andra relevanta FN-institutioner, som bör uppmanas att assistera i den fredliga dialogen. Fred kring Taiwan-sundet angår inte bara Folkrepubliken Kina och Republiken Kina på Taiwan utan hela det internationella samfundet. Och FN bör då spela en aktiv roll.

Skälen för att ge Republiken Kina medlemskap i FN är många:

- Taiwans invånare har på demokratiskt sätt valt en regering, som nu är förhindrad att representera Taiwans folk i världorganisationen
- Folkrepubliken Kina utövar inte suveränitet över Taiwan
- Inte en krona av Folkrepublikens budget kommer Taiwans invånare till del
- Demokratiseringen av Taiwan på alla nivåer gör att ingen annan kan representera dess invånare

Nils Tore Gjerde

Julio Ferrer - ung student i kommunismens tjänst

Julio Ferrer växte upp i Spanien, blev kommunist, reste till Kina och hamnade mitt i Kulturrevolutionen. Idag bor han i Stockholm och kan med perspektiv berätta om Kina under en mörk tid.

Julio Ferrer Mariné föddes i Madrid 1944 i ett borgerligt hem och gick redan vid 16 års ålder med i kommunisterna, *Partido Comunista Espana** (PCE).

De sociala orättvisorna i världen kombinerat med det dåliga samvetet över att själv ha det så bra, samtidigt som så många för illa, plågade Julio och drev honom till att bli kommunist. Kommunisternas löften om ett klasslöst samhälle, en rättvisare värld och ekonomisk fördelning mellan fattiga och rika lockade inte bara Julio utan massor med studenter i 60-talets Madrid. Det som verkligen fick honom att bli aktiv var revolutionen på Kuba, som medverkade till att ge en romantiserad bild av den kommunistiska revolutionen. Bilderna av Fidel Castros triumftåg i Havanna var som ur en Robin Hood saga, *Julio Ferrer var kommunist och gick på kurs i revolutionsteknik i kulturrevolutionens Kina*, nu till de kommunistiska leden.

Att vara aktiv kommunist i Francos Spanien var förenat med direkt livsfara. Säkerhetspolisen kunde när som helst, och helt godtyckligt, ta in misstänkta PCE-medlemmar och förhöra dem. Många blev torterade och fängslade i skenrättegångar. Det fanns ingen respekt för mänskliga rättigheter och heller ingen rättsstat i Spanien under Franco. Julio blev själv fängslad när han var 20 år med brottsrubriceringen "subversiv verksamhet, olaglig sammankomst, och olaglig propaganda". Detta var för aktiviteter som vi i Sverige skulle kalla vanligt demokratiskt partiarbete på gräsrotsnivå. Julio fick avtjäna 6 månader i fängelse för detta så kallade brott. Myndigheterna tog

*PCE leddes av bland andra Santiago Carillo, som var generalsekreterare. Ungdomsorganisationen *Juventud Comunista* leddes av Fernando Claudin och Jorge Semprún.

samtidigt ifrån Julio hans pass och förbjöd honom att lämna landet. Det var omöjligt för Julio att få jobb i Spanien efter att ha stämplats som kommunist. Han var *persona non grata*. Hans liv hade slagit in på en väg där det inte fanns någon återvändo. Han var i princip statslös och rättslös i sitt eget hemland.

Missnöjet med Francoregimen var stort bland de spanska studenterna och många drogs just till det kommunistiska partiet PCE för att uttrycka detta missnöje. PCE

var den naturliga motpolen till Franco och fascismen, och partiet var vid denna tidpunkt tillsammans med baskiska ETA det enda egentliga organiserade motståndet i Spanien. Av rädsla för repressalier träffades PCEs medlemmar i hemlighet och man hade kodade namn som täckmantel. Varje medlem kände högst till två eller tre andra medlemmar i partiet. På så vis bildades en kedja som var lätt att bryta om någon blev upptäckt och torterad av säkerhetspolisen.

Mord i Madrid

PCE var dock inga lammungar. Det fanns starka röster inom organisationen som ville slå in på en väpnad kamp mot Franco-regimen och förespråkade gerillakrigföring och politiska mord. Julio berättar för oss hur en av medlemmarna i PCE med kodnamnet "Jesus" planerade och utförde

ett mord på en amerikansk marinofficer i Madrid. "Jesus" hade tagit reda på den amerikanske officerens hemadress, och tog sig dit beväpnad med kniv. Han tog sig in i officerens lägenhet och högg ner honom när han duschade. "Jesus" mördade officeren i kallt blod genom att hugga ner honom försvarslös i ryggen. Julio berättar att "Jesus" och PCE aldrig tog på sig dådet officiellt, och att det därför aldrig fastställdes som ett politiskt mord. Det smärtar Julio, för den amerikanske officeren var gift och hans

fru fick således aldrig veta orsaken till mordet. Julio fruktar att det hela avskrevs som ett lustmord, där utredarna trodde att mordet berodde på en svartsjukaaffär där man antog att officeren kanske haft en kärleksrelation med en gift kvinna. Inget kunde vara längre från sanningen, och Julio önskar att sanningen även efter så här lång tid kan komma fram.

Det spanska kommunistpartiet PCE var liksom de flesta europeiska kommunistpartier på 60-talet troget Moskva och den Sovjetiska apparaten. De erhöll finansiellt stöd direkt från Moskva, liksom flertalet övriga europeiska kommunistpartier. De yngre medlemmarna såg dock Kina och kulturrevolutionen där som en inspirerande utveckling för de kommunistiska idealen. Moskva kändes gammalt och hade gått i stå. Det var i Kina som den moderna kommunismen utvecklades. Det var en tydlig generationskonflikt* mellan de äldre och de yngre inom PCE, där de så kallade "konservativa" kommunisterna förblev Moskva trogna. Julio och hans vänner som var trötta på stiltjen i Moskvas kölvatten började planera för en resa till Kina.

Till Kina

Vid 21-års ålder tog sig Julio till Paris med hjälp av ett förfalskat pass. Året var 1965. Där stannade han i ett år och byggde upp ett kontaktnät med andra kommunister, även med flera representanter från Sverige. Paris var under mitten av 60-talet ett centrum

*Denna generationskonflikt ledde till grundandet av *PCE Marxist Leninisterna* eller "prokinesiska gruppen" som den också kom att kallas.

för de kommunistiska nätverken i det fria Europa. Julio träffade bland andra en ung svensk kvinna, som kom att bli hans partner de nästföljande åren. Sverige var redan vid denna tidpunkt känt bland Europas kommunister som ett land med en välorganiserad kommunistisk rörelse och för de generösa statsbidrag som delades ut till kommunistiska rörelser. De hade bland annat goda kontakter med rörelsen Clarté som tillsammans med fraktioner ur SKP (Sveriges Kommunistiska Parti) senare bildade KFML (Kommunistiska Förbundet marxist-leninisterna). Namn som Julio nämner är bland andra ögonläkaren Sköld Peter Matthis, professorn i nationalekonomi vid Uppsala universitet Bo Gustafsson och numera avlidne Nils Holmberg.

Tillsammans med sina kontakter i Paris planerade nu Julio för en resa till Kina, där Kinas kommunistparti inbjöd dem till utbildning i praktisk kommunism, eller vilket det senare skulle visa sig, politisk indoktrinering och utbildning i terrorverksamhet och gerillakrigföring.

Resan till Kina finansierades av det kinesiska kommunistpartiet. Julio reste tillsammans med fyra spanska partikamrater från PCE M-L, och sin svenska partner. Resan

Intervju fredrik.bermar@contra.nu

dit var oerhört lång och tröttsam. Det gick inte att resa direkt till Kina vid mitten av 60-talet, utan Julio och hans vänner fick göra en rad byten och mellanlandningar. De utgick från Paris och flög till Aten. Från

Aten vidare till Teheran. Därifrån vidare till Dacca, och sen Shanghai. Slutligen flög de från Shanghai till Peking. Julio minns inte exakt hur lång tid resan tog, men det var säkerligen ett 30-tal timmar eller mer.

Väl framme i Peking möttes Julio och hans fem resekamrater* av officiella representanter för Kinas kommunistparti. Det var grovhuggna personer, uppenbarligen en blandning av livvakter, eskorter och guider. Julio och hans vänner fördes in till Peking och en anläggning som Julio närmast vill beskriva som "ett koncentrationsläger, fast i lyx". Det var en enorm kvadratisk byggnad helt i betong. Omgärdad av taggråd, vaktorn och höga murar. Beväpnade vakter patrullerade både utanför och innanför området murar. Väl inne var där ett överflöd av lyx. Marmorgolven var polerade så att de glänste. Där fanns handgjorda snickerier, skulpturer, enorma målningar som täckte hela väggar, gobelänger i ädlaste sidan,

*Julio vill inte namnge några av sina reskamrater. Den svenska kvinnan bor och arbetar i Stockholm idag och är fortfarande politiskt aktiv.

Kinesiska kulturrevolutionen - det borglömda massmordet

Den kinesiska kulturrevolutionen är vårt tids glömda massmord. Trots att det inte var så länge sen (1966-1976), och trots att uppskattningsvis över 7.700.000* kineser dog under grymma omständigheter, finns det fortfarande svenskar som tror att kulturrevolutionen handlade om att bekämpa analfabetism. I en landsomfattande studie som företagits av Stiftelsen för upplysning om kommunismens brott mot mänskligheten 1999, kände endast 2,7% av Sveriges gymnasieelever till den faktiska innebörden av kulturrevolutionen. Det är oroväckande. De svenska läromedlen och även lärarkåren, har varit alltför tam med att redogöra för kommunismens illdåd. I samma studie visar fler studenter misstro mot kapitalismen än mot kommunismen. Den svenska skolan i allmänhet, och lärarkåren i synnerhet, är alldeles för färgad av sina socialistiska sympatier. Det är dessa siffror tydliga belägg för.

Den kinesiska kulturrevolutionen hade inget att göra med att bekämpa analfabetism. Den hade inte ens något med kultur

att göra. Kulturrevolutionen var ett förtyvlat försök från en desperat kommunistisk ledning under Mao Ze-Dong att dölja misslyckandet med "det stora språnget". Bakgrunden var att det stod klart att det kommunistiska maktövertagandet 1949 helt hade misslyckats. Människor svält ihjäl i miljontal. Levnadsnivån var lägre än före revolutionen och det politiska förtrycket hårdare. Miljoner kineser hade kastats i fängelse eller koncentrationsläger, så kallade "laogai". Svälten var så svår att det även förekom utbredd kannibalism. Det kinesiska kommunistpartiet noterade hundratals fall där svultna bönder mördat och ätit sina egna barn.

Det fanns vid den här tidpunkten kritik inom kommunistpartiet mot den politik som fördes, och Mao som var åldrig och såg sin ställning hotad skapade kulturrevolutionen som en metod att behålla kontrollen över Kina. Maos kritiker inom partiet förföljdes hänsynslöst och mördades, fängslades, eller deporterades till arbetskollektiv långt ute på landsbygden. Det gällde bland andra Deng Xiaoping (sedermera borgmästare i Peking och partiledare under 80-talet) och presidenten Liu Shao-Chi. "Bombardera högkvarteren"

var Maos budskap till de utbildade och mycket våldsamma ungdomarna i Röda Gardet när han inledde kulturrevolutionen 1966. Mao sade sig frukta "byråkratiseringen" av kommunistpartiet och såg partitoppen, förutom sig själv förstås, som en ny härskande klass. Maos rödgardister inledde en terrorkampanj i städerna, där intellektuella mördades godtyckligt och där historiska minnesmärken och egendom skövlades.

Kommunismens övergrepp i Kina övergår nästan vårt förstånd. Trots det sade Lars Ohly, vänsterpartiets partiledare och uttalad kommunist, i en TV-debatt i SvT i våras att han "har inget att skämmas över".

Ett problem med kommunismens illdåd är att de enorma siffror som rabblas upp från allehanda platser i världen sällan får ett ansikte. Ett ansikte som kan personifiera och direkt vittna om grymheterna. Contras Fredrik Bermar har samtalat med en person som i första person har upplevt kommunismens rätta ansikte. Mord, terroristutbildningar, politisk indoktrinering och övergrepp. Julio Ferrer var på plats i kulturrevolutionens Kina.

*Rudolf Rummel anger en trolig siffra som 7.731.000 döda under Kulturrevolutionen

Julio Ferrer frångavs sitt pass av Franco-regimen och reste till Kina på ett förfalskat pass. Nummer, namn och adress har strukits för att skydda identiteten hos den verkliga innehavaren.

fruktberg på förgyllda fat. Anläggningen hade också en fantastisk trädgård. Det var ett frosseri i yttersta lyx. Kombinationen med den fängseliknande miljön gjorde upplevelsen fullkomligt surrealistisk.

Omgärdade av taggtråd

Redan första dagen började Julio ana oråd. Att som gäst hos sina kommunistiska partikamrater vara omgärdad av taggtråd och beväpnade vakter gjorde honom nervös. Julio och hans vänner var också konstant inlåsta på området och kunde inte röra sig fritt. Julio blev åtskild från sin svenska flickvän och de fick separata sovrum. Det gjorde honom mycket irriterad och när han tog upp det med sin värd, eller vad som nu snarare kom att kännas som hans övervakare, fick han svaret att de var här för att koncentrera sig hundra procent på revolutionen och att inga distraktioner tilläts. Den sektliknande stämningen som infann sig gjorde Julio och hans vänner illa till mods. Det här var inte vad de hade hoppats på i sitt romantiserande om den kinesiska kommunismen.

Spanjorerna tilläts fotografera överallt, men när de skulle resa tillbaka erbjöd sig kineserna att framkalla alla filmer som lämnades tillbaka helt blanka med påståendet att filmerna förstörts under framkallningen. Julio fyllde ett stort anteckningsblock med

teckningar, skisser och noter. Blocket beslagtogs "vänligt men bestämt" inför återresan.

Julio och hans vänner kunde knappt sova, eftersom oväsendet från staden var enormt. Det var skrik och oljud från stora folkmassor. Det var skottlossning och folk som skrek förtvivlat på hjälp. Det var också ljud som påminde om cymbalers klang. Kanske någon form av processioner. I staden pågick en intensiv mordvåg. Beordrad av Mao, och utförd av hans rödgardister. Skriken ekar fortfarande, nästan 40 år senare, i Julios minne. Vad som också var obehagligt var att Julio och hans vänner aldrig fick någon information. Det stod aldrig något i tidningarna och deras värdar sa aldrig något. Det var total kontroll över informationen. Vid ett tillfälle frågade Julio sina "övervakare" vad som hände. De blev likbleka i ansiktet. De var livrädda. Något som oroade Julio. De flesta värdarna var hårda militärer som deltagit i flera krig, bland annat i Korea och om något kunde skrämja dem så pass mycket var det illavarslande. Julio fick aldrig veta vad som hände i staden på nätterna. Först långt senare förstod han att det var skriken från kulturrevolutionens mördare och deras offer som hållit dem vakna om nätterna.

Dagarna var inte mycket bättre. Varje morgon forslades Julio och hans vänner

av sina "övervakare" till "utbildning", eller vad som snarare skulle visa sig vara träning i att bli terrorister, sabotörer och infiltratörer. Seminarierna inleddes med en genomgång av den kinesiska revolutionen och hur den hade organiserats. De kinesiska kommunisterna var fast bestämda att deras väg var den enda rätta. Absurt med tanke på de hemskheter som samtidigt pågick runt omkring dem. Julio och hans vänner skulle lära sig att bli så kallade "cadres", det vill säga små kommunistceller som kunde operera självständigt och planera allt från propagandaverksamhet till fullskaliga terroristaktioner med vapen och sprängmedel. Utbildningen var organiserad likt en universitetsutbildning. Det var långa föreläsningar, ofta på flera timmar. Förelärgen handlade om hur man organiserade arbetarna, hur man organiserade en bondegerilla och en stadsgerilla. Föreläsningarna var också fulla med praktiska exempel och historiska anekdoter från de kinesiska kommunisternas tidigare erfarenheter. Hur de bekämpade lokala militära hövdingar, hur de lämnade kvar flygblad i böckerna på biblioteken. De teoretiska föreläsningarna varvades med praktisk vapenträning. Det var allt från skytte med gevär, pistol och k-pist, till sprängteknik. De fick också lära sig att minera broar, aptera fällor och att tillverka "hemmagjorda" bomber.

Julio ville inte medverka i vapenträningen och klagade på sin dåliga syn. Den kinesiske kommandanten skickad honom omedelbart på kontroll. Inga undantag skulle göras. Det var uppenbart att de ville skapa en terroristliknande gerillagrupp av Julio och hans vänner. Den kinesiska regimens mål var att organisera och finansiera ett kommunistiskt gerillakrig i Spanien. Planen var att organisera bönderna i Spanien mot Franco. För Julio verkade detta underligt, eftersom Spanien ju var på väg in i en industriell fas och bönderna hade inte längre en avgörande betydelse i Spaniens ekonomiska och sociala struktur. Men kineserna lyssnade inte. Mao hade nämligen sagt att man skulle leva som fisken i vattnet. Revolutionen måste börja med bönderna.

16-åringar med k-pist löpte amok

Julio och hans vänner färdades från sitt fängelsepalats till sina utbildningsplatser i limousiner tillsammans med partifunktionsnärarna som agerade deras "övervakare". Vid flera tillfällen stoppades de av vad som antagligen var element ur rödgardis-

terna. Oftast var det 16-åriga killar och tjejer beväpnade med k-pistar som löpte amok på gator och torg. Julio upplevde att deras liv var hotade vid flera tillfällen. Trots värdarnas garantier om deras säkerhet, var det uppenbart att dessa tungt beväpnade tonåringar som härjade i staden inte hade respekt för någon eller något, inte ens partifunktionärerna. De beväpnade ungdomarna som sprang omkring var helt okontrollerade i sitt raseri. Anarkin var nära i Kina 1966.

Mord på utlänningar

Kulturrevolutionen pågick för fullt och de organiserade massmorden utfördes till stor del av ungdomar från landsbygden. Julio och hans vänner hade tur som inte blev offer själva. Mot slutet av sin vistelse började värdarna berätta vad som hände runt om i Peking och Kina. De berättade att "utlänningar" blivit mördade*. När Julio och hans vänner bad om förtydliganden, ville de inte svara på fler frågor. De var märkbart tagna och rädda. Det var omöjligt att få ut konkreta upplysningar från värdarna. De hade uppenbarligen fått stränga order om att inte yppa ett ord om vad som pågick. Julio själv menar att regimen beordrade mord på utlänningar i Peking och runt om i Kina för att dels dölja det enorma misslyckandet med sin politik då miljoner kineser svalt ihjäl, dels dölja de ofattbara grymheter som pågick i landet vid denna tidpunkt. Det var ett tydligt exempel på xenofobi, rädsla och hat mot utlänningar och det fanns ett rasistiskt drag i det som skedde.

Trots den stränga sekretessen lyckades Julio få ur vissa saker från en av sina värdar, som motvilligt redogjorde för hur en östtysk diplomathustru som var höggravid hade fått sin mage uppsprättad med kniv på stan. Hon hade gått för att handla livsmedel i butiken för utlänningar och blev brutalt överfallen utanför butiken på gatan. Hon avled under våldsamma smärtor. Just detta fall publicerades i *Folkets Dagblad* och gärningsmannen greps och dömdes till döden. Detta var bara ett exempel på den brutalitet som pågick dygnet runt i Kina.

Enligt Maos regim var det bara "kontrarevolutionärer" som bekämpades. Inget sades om massavrättningar och massmord. Faktum är att det pågick "rättegångar" mot så kallade kontrarevolutionärer hela tiden.

*Tveklöst en lögn eftersom de flesta offren var kineser.

Julio och hans vänner upplevde hur deras liv faktiskt var i akut fara och att det kommunistiska partiet höll på att förlora kontrollen över landet. De fruktade att den beväpnade pöbeln som gick lös inne i staden skulle storma deras fort, trots taggråden och de beväpnade vakterna i tornen. Så illa var situationen. Julio och hans vänner anade inte hur rätt de hade i sina värsta farhågor. Under dessa grymma utrensningar sparades ingen, utom den store Mao själv förstås. Massor med partifunktionärer sköts och mördades på öppen gata under kulturrevolutionen. Även höga partifunktionärer kunde ej gå säkra. Som ett exempel kan nämnas Lin Piao, Kinas försvarsminister, som förolyckades under mystiska omständigheter. Som vanligt svarade regimen med att det var "kontrarevolutionära element" som ville misskreditera regimen.

Julios tankar och drömmar om kommunismen, om kulturrevolutionen i Kina, hans tankar och förhoppningar om en fri värld utan sociala orättvisor, var nu slagna i spillror. Kommunisterna visade sig vara värre än kapitalisterna i väst. Julio upplevde ofriheten på plats i Kina. Än värre var de våldsdåd som pågick främst nattetid. Men

även staden Peking förstördes svårt av de härjande kommunisterna. Julio beskriver det som "en total förstörelse av själva staden Peking". Där gamla fina traditionella kinesiska hus jämnades med marken och ersattes med en vulgär betongöken kantad av enorma asfaltsavenyer. En död stad präglad av en döende ideologi. Julio blev arg av sina upplevelser. Det var en stor besvikelse att se Kina och Peking i verkligheten. Helt förstörda av kommunismens vansinne. Julio och hans vänner hade tur. De kunde lämna Kina med livet i behåll. Men Julios tro på kommunismen var bortom räddning. Han misstrodde nu den politiska ideologi som varit hans ledstjärna. Julio och hans svenska flickvän ville nu återvända till Stockholm. Hans tre vänner ville tillbaka till Paris. De var ju alla bannlysta av Franco i Spanien och kunde inte återvända dit. De fick flygbiljetter och en månadslön av kineserna.

Vid hemkomsten till Sverige började Julio istället engagera sig i olika sakfrågor, bl.a. FNL-rörelsen då han var emot Vietnam-kriget och USAs roll där. Julio träffade många kommunister i Sverige under sitt politiska engagemang, och han fann att det var ett konsensus bland de svenska kommunisterna att kulturrevolutionen i Kina var något bra, att den var helt ok. En förfärande upptäckt. Det fanns ingen debatt om det hela. Bara ett tyst, medgivande konsensus. Ingen kritik. Man teg. När sanningen om massmorden, övergreppen på människorna i Kina började sippra fram genom de krackelerande informationsmurarna, så florerade dårarnas försvarstal. Det blev en "ny" vänster. Man försökte byta namn, byta bort de gamla förkortningarna. Något vi känner igen inte minst från Vänsterpartiets mörka förflutna. I och med att kulturrevolutionens illdåd blev kända spred sig en tyst överenskommelse bland Sveriges kommunister. Det var inget fel på teorierna. Principerna var fortfarande bra. Det var det praktiska som fallerade. Utförandet och efterlevandet av teorierna. Kommunism, liksom andra statskick och politiska system, kan leda till maktmissbruk. Det var försvarstalen utåt. Inåt viskade man att "det går inte att göra omelett utan att knäcka några ägg". "Det blir alltid lite svinn". "Som att ta en kurva lite för fort". Intressanta synsätt från kommunisternas sida. Jag undrar om de anhöriga till de 7.731.000 kineser som mördades under kulturrevolutionen håller med?

Viseringsstämpeln från Julios resa till Kina under kulturrevolutionsåret 1966.

Irak: Lärdomar från britternas kamp

Projektet Irak framställs ofta i media som ett hopplöst fall, omöjligt för Bush-administrationen och de demokratiska krafterna i Irak att föra till ett framgångsrikt resultat. Detta är emellertid en omotiverad dystopi, ty klara ljuspunkter finns. Brittiska exempel från Malaysia, Borneo och Oman, vilka borde kunna tjäna som förebild för de demokratiska krafternas kamp, finns också.

★★★ Trots massmediernas inriktning på en till synes oändlig rad av terrordåd i Irak är det ingen djärv slutsats att USA och dess allierade bland Iraks demokratiska krafter är på väg att, även om processen må ta sin tid, upprätta en fungerande demokrati i detta problemfyllda land. Den amerikanska militärledningen i Pentagon hade redan från början en såväl militär som politisk strategi, låt vara att denna var behäftad med betydande fel och brister.

Starta från noll

Generalmajor Martin E. Dempsey, som förde befäl över Första pansardivisionen, hade det amerikanska ansvaret för vad som hände i Bagdad omedelbart efter Saddam Hussein-regimens fall våren 2003 till april 2004. "Vi trodde att infrastrukturen skulle vara bra efter Mellanöstern- och Sydasiensstandard", citeras Dempsey i *National Review* (9 maj 2005). Så var det dock inte, eftersom tre decenniers tyranni satt sina djupa spår. Dempsey fortsätter:

"Vi fann att den elektricitetsmässiga infrastrukturen sedan långt före vår ankomst inte klarade av att tillgodose stadens behov. Inte vid något tillfälle under senare tid har Bagdad haft tillräckligt med elektricitet för att klara 24 timmar. Avloppen fungerade aldrig till mer än 75 procent. Avfall var ett stort problem."

Så de USA-ledda styrkorna fick bokstavligt talat starta från noll. För att få fart på saker och ting gällde det att få fram vilka irakier av god vilja man kunde samarbeta med, sådana som var respekterade i sina respektive grannskap. Komplicerande faktorer var dels den brottslighet som snart antog rent groteska proportioner, dels den

Brittiska SAS-män letar efter kommunistiska terrorister i Tregganu i Malaysia. Det krävdes i genomsnitt 1800 mantimmar för varje dödad fiende. (Foto ur SAS)

sunniledda motståndsrörelse med rötter i den forna Saddam-regimen som snart kom att utgöra ett allvarligt hot mot försöken att skapa drägliga och demokratiska förhållanden i Irak och som alltfört innebär ett stort problem. Inte heller får man glömma de talrika islamister från andra arabländer som bedrivit terrorism.

tommy.hansson@contra.nu

"Några påstår att vi missade upproret helt och hållet", säger Dempsey till *National Review*, "men det stämmer inte. Vi såg att den här saken växte fram, men det tar förvisso en tid att få förhållanden att utvecklas i denna kultur." Först med tiden lyckades den amerikanska administrationen skapa förtroende och få rätt personer att samarbeta med den i fråga om säkerhet, administration, grundläggande samhällsfunktioner och ekonomi. Man fick använda en blandning av morot och piska. Beträffande det förstnämnda har det gällt att få infrastrukturen att fungera hyggligt och basbehov tillfredsställda.

Sedan kom Moqtada al-Sadrs shiitiska utmaning i fem städer i den irakiska södern. Dempsey insåg att det gällde att inte agera ensam utan att hitta rätt irakier att samarbeta med. Militärt tvingades de upproriska styrkorna förskansa sig i moskéerna i Karbala och Najaf, men det var ett medvetet drag av amerikanerna att inte tränga in i helgedomarna. Slutligen förhandlades en kompromiss fram: Moqtada lovade att ge

upp sitt motstånd mot att USA inte insisterade på att ta honom till fånga trots att han var efterlyst för mord. En effekt härav var att Moqtada förlorade i prestige bland sina anhängare inom den shiamuslimska rörelsen.

Britternas insatser

När det gäller de amerikanska ansträngningarna i Irak kan man dra paralleller till britternas insats i Malaysia under tolvårsperioden 1948-60, då man lyckades krossa det kommunistiska upproret. Efter den japanska ockupationen under Andra världskriget växte det fram en rörelse som främst hade stöd från den kinesiska befolkningsgruppen och som tog form i Malayan Races Liberation Army (MRLA); denna bestod främst av anhängare till det malaysiska kommunistpartiets (MRC) militära flygel ledd av Chin Peng. Målet, sedan japanerna försvunnit, var att kasta ut britterna och upprätta en maoistisk diktatur.

I likhet med upprorsmännen i Irak använde kommunisterna i Malaysia (som oftast bara kallades "CT", kort för Communist Terrorists) terror som vapen i den politiska kampen, även om man inte ägnade sig åt självmordsbombningar (som är ett uteslutande islamistiskt fenomen). CTs terrorkampanj började med mordet på tre plantageförmän i norra Perak-provinsen den 16 juni 1948 och utvidgades efterhand till att omfatta allt fler befattningshavare som ansågs gå britterna till

mötes. Konflikten, kallad "the Malayan Emergency", kom att vara i hela tolv år men kunde slutligen vinnas genom britternas tålmodiga strategi att vinna lokalbefolkningens stöd, lika väl som att bekämpa kommunisterna militärt. Nyckelgestalter i den brittiska terroristbekämpningen var Mike Calvert, som representerade den brittiska elitstyrkan SAS, den operative chefen, generallöjtnant Harold Briggs, samt general Gerald Templer, som 1951 tog över som chefsadministratör efter den mördade Henry Gurney.

Nyckelbegrepp i fråga om den brittiska metodiken blev *Love and understanding* (Kärlek och förståelse), att vinna den malaysiska befolkningens förtroende. Konceptet blev mycket framgångsrikt inte bara i Malaysia, utan också senare i brittiska operationer till stor del exekverade av SAS i exempelvis Borneo och Oman till långt in på 1970-talet. Parallellt härmed bedrevs en rent militär verksamhet i syfte att spåra upp och neutralisera de

kommunistiska terroristerna. Det brittiska tillvägagångssättet beskrivs initierat i Steve Crawfords bok *SAS. Historien om världens mest berömda elitförband* (Forum förlag, Stockholm, 2004).

Det skall också sägas att det amerikanska elitförbandet *Green Berets* (De gröna baskrarna) framgångsrikt använde liknande metodik avseende bergsbefolkningen i Vietnam, men de amerikanska ansträngningarna föll samman när projektet sedan överläts på den sydvietnamesiska regeringen.

Realistisk uppgift

De brittiska exemplen borde i tillämpliga

delar kunna tjäna som förebild för de amerikanska ansträngningarna i Irak. Dessa har redan burit frukt, eftersom en demokratisk irakisk administration och ett irakiskt parlament – i förening med en nyskriven och i folkomröstning godkänd konstitution – har upprättats sedan den amerikanske administratören Jerry Bremer överlämnade makten till inhemska krafter i juni 2004. Problemet med en synnerligen primitiv och förbittrad terrorism kvarstår, liksom att amerikanska och oskyldiga irakiska liv fortsätter att skördas – när detta skrivs har drygt 2000 amerikaner dödats i Irak och ännu fler civila irakier. Men den förhatliga Saddam-regimen är borta, och den blodsbesudlade diktatorn själv är föremål för den irakiska rättvisans bedömning.

Att få till stånd en fullt ut fungerande demokrati i Irak kommer emellertid att tid. De brittiska exempel som anförts ovan visar emellertid att det är en fullt realistisk uppgift!

Saddams livläkare berättar

Under Saddam Hussein al-Tikritis välde i Irak rådde krig, svält och skräck i landet. De i och för sig befogade FN-sanktionerna spädde på eländet för befolkningens breda lager, samtidigt som Saddam och hans psykopatiska familj vältrade sig i ofattbar lyx. Saddams förre livläkare, Ala Bashir, ger en skrämmande bild av livet under Saddam.

★★★ I skrivande stund har de rättsliga förhandlingarna mot Iraks forne diktator, Saddam Hussein al-Tikriti, just inletts. Medätalade är några av hans närmaste medarbetare. Den rättegången kan leda till hans mycket välförtjänta avrättning. Hans skräckvälde i Irak kan bara jämföras med de allra grövsta exemplen på politiskt överväld i modern tid. Om Saddam och han och hans familjs ohöjlt maktpolitiska strävanden har diktatorns förre livläkare, Ala Bashir, skrivit en mycket upplysande och personlig bok tillsammans

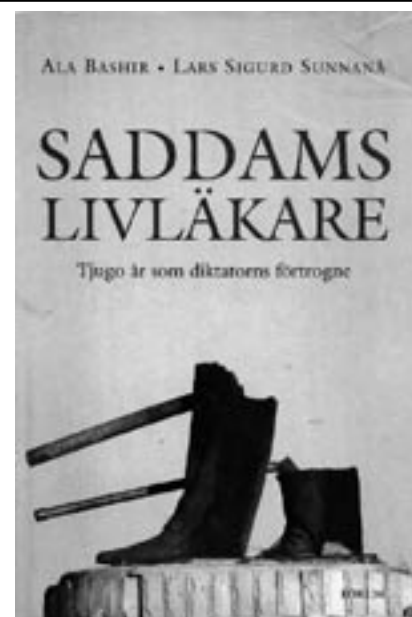
med den norske journalisten Lars Sigurd Sunnanå: *Saddams livläkare. Tjugo år som diktatorns förtrogne* (Forum, Stockholm, 331 sidor).

Ala Bashir (född 1939) är medicine doktor och förestod Saddams center för rekonstruktiv plastikkirurgi (före detta al-Wasiti-sjukhuset) i Bagdad; under mer än 20 år tillhörde han Saddams läkarlag. Parallellt därmed var han en av Iraks mest framstående bildkonstnärer och skulptörer med världen som sitt arbetsfält.

Uday och Qusay

"Saddam Hussein al-Tikriti", skriver Ala Bashir, "infogar sig naturligt i Iraks blodiga historia. Den är full av brutala härskare som har fallit offer för sin egen oinskränkta makt. Det är inte heller svårt att hitta paralleller till det förtryck och de grymheter som presidenten och hans män snart kommer att ställas till ansvar för efter att ha styrt Irak i nästan trettiofem år." Denna senkomna rättvisa hade naturligtvis inte kunnat äga rum om inte USA hade invaderat Irak.

Ala Bashir hade bevittnat revolutionen och den irakiska monarkins fall 1958, de blodiga uppgörelserna mellan kommunister och panarabiska nationalister 1959, den än blodigare kuppen 1963 samt Baathpartiets uppmarsch till regeringsmakten. Ala Bashir överlevde sedan såväl kriget Irak-Iran 1980-88, Kriget i Persiska viken 1991 som

de krigiska förvecklingarna därefter samt den USA-ledda invasionen 2003. I slutet av 2002 inbjöds Bashir av shejk Hassan bin Muhammad bin Ali al-Thani i Qatar och erbjöds även stanna kvar i landet. Ala Bashir avböjde dock det senare erbjudandet och valde att återvända till Irak.

1988 var kriget mellan Iran och Irak slut och Saddam Hussein utropade sig – naturligtvis – som segrare. "Före [kriget] 1980", skriver Ala Bashir, "fanns det knappt en tiggare i Bagdad, nu vimlade det av dem i de flesta gathörn. Saddam hade låtit sedelpressarna gå för att finansiera

kriget, och följden blev en galopperande inflation som fullständigt krossade folks levnadsstandard." Med de drastiskt försämrade ekonomiska villkoren kom fattigdom, prostitution och kriminalitet.

Ett par av de mest störda individerna i Irak var Saddam Husseins söner, Uday och Qusay (båda dödades i en eldstrid med amerikanska styrkor utanför Mosul den 22 juli 2003). Den värste av dessa var Uday, som är mest beryktad för att i fyllan och villan ha mördat Saddams trojänare, livvakten Kamel Hanna, vilken slogs ihjäl med Udays elfenbenskäpp. (Uday försökte efter mordet begå självmord genom att svälja innehållet i en burk sömnpiller men magpumpades och överlevde). Uday bestraffades faktiskt av sin far efter dådet genom att fräntas diverse uppdrag men togs omsider till nåder.

Uday drabbades senare av ett attentat mot sitt liv men överlevde sedan han blivit svårt sårad och behandlad av bland andra doktor Ala Bashir.

Kemiske Ali

1990 bestämde sig Saddam Hussein och några släktingar – kusin, son och svärson – för att invadera Kuwait. Varken generalstabschefen eller landets försvarsminister var underrättade – de fick höra om invasionen på radionyheter den 2 augusti 1990! "Sommaren 1990 var Irak på väg ner i ett allt djupare ekonomiskt trask", skriver Bashir på tal om varför Saddam beordrade invasionen. Märkligt nog tycks Saddams regim ha gått stärkt ut ur Gulfkriget 1991, detta trots att irakierna fick ordentligt med stryk av den USA-ledda alliansens styrkor.

Den kusin som nämnts ovan var den beryktade Ali Hassan al-Majid, som hade fört befälet över invasionsstyrkorna i Kuwait. Om Ali – även kallad "Kemiske Ali" – skriver Bashir så: "Saddams kusin Ali Hassan al-Majid fick huvudansvaret för att kväsa shiamuslimernas uppror. Han hade fört befälet över styrkorna som invaderade och ockuperade Kuwait, men det var först och främst hans ihärdiga insatser som folkmördare i norra Irak som i Saddams ögon måste ha gjort honom till en självskrivna kandidat för det nya uppdraget i söder."

"Siffrorna är otillförlitliga", anför Bashir, "men två och ett halvt år senare [sedan mars 1987] hade Ali Hassan tillfångatagit och likviderat mellan 50 000 och 100 000 kurdiska män mellan femton och femtio år." (De kurdiska myndigheterna uppgav

å sin sida att över 180 000 män, kvinnor och barn hade mist sina liv under Alis blodiga operationer). Mer än 2000 byar var nedbrända och jämnade med marken, och 100 000-tals kurder hade drivits från hem och härd. Det var efter en flygattack med nerv- och senapsgas mot byn Halabja den 16 mars 1988 som Ali Hassan begåvades med tillnamnet "Kemiske Ali"; mellan 3200 och 5000 av byns invånare dog.

Allmän korruption

Doktor Ala Bashir var högt betrodd som läkare åt Saddam och hela hans familj och var specialist på plastikkirurgi. Därjämte var han en av Iraks främsta bildkonstnärer som betrodde med viktiga nationella propagandauppdrag. Bland annat fick han, efter signaler från Saddam själv till kulturministeriet, uppgiften att ställa ut 20 av sina målningar i Paris, London, New York, Moskva och Wien. Grundtemat för de exponerade verken var "människans lidande sedan Kain dräpte sin broder Abel". För ovanlighetens skull skulle "de vanliga lovsångerna till presidentens uppförande insatser för Iraks kulturliv" inte lyftas fram.

I USA ställdes målningarna och några skulpturer ut i FN-byggnaden i New York. En representant för den amerikanska FN-delegationen erbjöd Ala Bashir permanent uppehållstillstånd i USA, men Bashir avböjde. Vid hemkomsten tackades Bashir av Saddam för att han "hade placerat den moderna irakiska konsten på världskartan" hösten och vintern 1999/2000: "Men han ville ändå helst att jag höll mig hemma med min konst."

Ala Bashir kunde inte undgå att märka de upplösningstendenser som präglade Irak i början av 2000-talet. Icke minst sprängde korruptionen nya gränser, bland annat i form av doktorsgrader som tilldelades makteliten med den mentalsjuka Uday Hussein i spetsen. Ett annat tecken på upplösningen var att delar av infrastrukturen vittrade sönder – i alla större segment av Bagdad började exempelvis avloppsvatten flöda fritt på gatorna. "Den korrumpierade rundgången sprängde hela tiden gränser i samhället", konstaterar Bashir. Regimens ledarskikt bidrog i hög grad till förfallet. Liksom vår egen Göran Persson begåvades Uday Hussein med en doktorshatt, i statsvetenskap.

En särskild del i den allmänna korruptionen var att Saddam lyckades framstå som en nationellt uppbyren författare

sedan hans alster tryckts i massupplagor. Saddams verk, skrivna under pseudonym, blev naturligtvis prisade i alla tonarter i media. Böckerna skrevs i nära samarbete med Saddams pressekreterare Ali Abdallah. Saddams sista verk, utkommet mindre än två dygn innan den USA-ledda alliansen invaderade Irak, var betitlat *Ut! Förbannelse över dig!* "Det behövs varken någon större kombinationsförmåga eller synnerlig fantasi för att begripa vem det är han vill köra ut och vem han anser att det vilar en förbannelse över", fastslår Ala Bashir. Handlingen utspelar sig på kung Nebukadnessars tid, som efter att kommit från Mesopotamien med sin här samlar ihop en viss folkgrupp och för dem som fångar till Babylon.

Kort sagt: det är judarna som är det "förbannade folket" som bör drivas ut, ty det hade varit – enligt den formellt "okände" författaren – ett misstag att föra judarna till Babylon efter skövlingen av Jerusalem.

Ala Bashir beskriver Saddam som en städse oförsonlig fiende till Israel. Saddam for i nästan alla sina offentliga tal ut i diverse anklagelser mot den judiska staten, ofta med ordval som "sionisternas världsomspännande konspirationer" och liknande. Palestina skulle befrias genom "heligt krig". Israels flyngrepp mot Iraks första och enda kärnkraft, den fransktillverkade Osirak-anläggningen, 1981 gjorde knappast Saddam mer positiv till staten Israel.

Flydde utomlands

Ala Bashir genomlevde flyngreppen mot Bagdad våren 2003 och gjorde sitt bästa för att hålla igång al-Wasitisjukhuset. Till sist beslöt han sig för att lämna det sjunkande skeppet: "Jag var färdig med Saddam. Jag tyckte inte jag var skyldig honom något så att jag nu måste gå under jorden med honom. Jag hade aldrig varit medlem av Baathpartiet. Det fanns ingenting som band mig vare sig till honom, hans familj eller den samling förfärliga människor som nu måste förlora makten och ställas till svars för sina gärningar de senaste trettiofem åren."

Slutligen lyckades Ala Bashir ta sig från Irak till friheten. När han fick kontakt med den norske journalisten Lars Sigurd Sunnanå befann han sig i San Francisco i USA. Det var Bashirs egen önskan att boken först skulle ges ut i Norge, en demokratisk välfärdsstat som han beundrade.

Tommy Hansson

Lösenorden har något att säga...

Sedan Contra nummer 6 1998 har sidan 2 innehållit ett lösenord för att komma åt den del av Contras hemsida som är avsedd endast för prenumeranter. Lösenordet är inte tillkomna av en slump utan har i sig ett budskap.

I detta nummer av Contra är lösenordet sowell. Det syftar på den amerikanske nationalekonomiprofessorn *Thomas Sowell*, som arbetar på Hoover Institution vid Stanford University i Kalifornien. Han är en av den fria ekonomins främsta förespråkare och hans åsikter kan närmare granskas på hemsidan www.tsowell.com

Förra numrets lösenord var jarlen, vilket syftade på smeknamnet på dåvarande Högerpartiets ledare *Jarl Hjalmarsson*. Hjalmarsson var en karismatisk person som alltid uppträdde i fluga och låg bakom begreppet "ägardemokrati" som en sammanfattning på en politik som ville sprida ägandet. Mest känd blev han kanske när den socialdemokratiska utrikesministern Östen Undén stoppade hans deltagande i den svenska FN-delegationen 1957. Hjalmarsson hade inte uttryckt sig tillräckligt underdånigt om den kommunistiska diktaturen i Sovjet och han stoppades därför (i motsats till de övriga partiernas företrädare) från att representera Sverige i FN.

I nummer 4 2005 var lösenordet herbert, vilket syftade på Dagens Nyheters stridbare chefredaktör *Herbert Tingsten*, bland annat känd som en av de främsta förespråkarna för svenskt NATO-medlemskap under 1950-talet.

Numret dessförinnan uppmärksammade den amerikanske senatorm *Joseph McCarthy*, som gick i spetsen för 1950-talets kampanj mot kommunistisk infiltration i den amerikanska statsapparaten. Tyvärr var McCarthy inte tillräckligt noga med sin källkritik och på någon enstaka punkt hade han fel, vilket ledde till att hans storstilade arbete inte kunde fullföljas.

I nummer 2 2005 hyllades den svenske ekonomen *Gustav Cassel* som lösenord. Han var en varm förespråkare för frihan-

del, motståndare till guldmyntfoten och en av de främsta inom utvecklingen av pristeori och jämviktsteori.

I numret dessförinnan var lösenordet ohlin, efter Folkparti-ledaren och Nobelpristagaren *Bertil Ohlin*. Han var jämte Jarl Hjalmarsson den främste inom oppositionen mot det alltmer hegemonistiska socialdemokratiska partiet på 1950-talet.

I år 2004 års sista nummer var lösenordet konrad, efter den tyske förbundskanslern *Konrad Adenauer*. Adenauer var under mellankrigstiden borgmästare i Köln, men avsattes av Hitler och kom tillbaka i politiken först vid 73 års ålder då han 1949 blev förbundskansler och ledare för det som brukar kallas "det tyska undret" (Tysklands snabba ekonomiska återhämt-

cg.holm@contra.nu

ning efter Andra världskriget).

George Patton var ett annat namn som var aktuellt under Andra världskriget, pansargeneralen som ville forcera den amerikanska offensiven mot Berlin i Andra världskrigets slutskede, men stoppades av överbefälhavaren *Dwight D. Eisenhower*. Hade Patton fått hållas hade måhända järnridån inte kastat sin skugga så långt och djupt över Öst- och Central-europa som nu blev fallet.

Spiro T. Agnew var vicepresident under *Richard Nixon*. Han gjorde sig snabbt känd som mannen som gjorde de uppseendeväckande och raka uttalandena riktade mot den spirande vänsterextremismen i 1960-talets USA. Hans vältalighet skymdes dock av att han tvingades avgå som vicepresident sedan han avslöjats med skattefusk.

I nummer 3 2004 var lösenordet Rydenfelt, Contra-medarbetaren *Sven Rydenfelt*, som var professor i nationalekonomi och den internationella frihetliga organisationen *The Mont Pelerin Society*s främste representant i Sverige.

J Edgar Hoover var chef för den amerikanska federala polisen FBI och jagade kommunister så det stod livliga till. Han påstods ha hållhakar på en hel del personer som inte var kommunister också, men hans främsta gärning som högste polischef var just att hålla kommunister

borta från inflytande.

I nummer 1 2004 var lösenordet hämtat efter statsministern, högermannen och amiralen *Arvid Lindman*, mannen som låg bakom den allmänna rösträttens införande 1905.

I nummer 6 2003 tog vi lösenordet direkt från författaren till den nytvågiva *Contra*-boken "Antifeministiska manifestet", *Kalle Strokirk*.

Numret dessförinnan kom ut samtidigt som *Arnold Schwarzenegger* valdes till guvernör i Kalifornien och lösenordet blev följdriktigt arnie.

Ytterligare ett nummer dessförinnan bidrog den dynamiske italienske premiärministern *Silvio Berlusconi* med sitt namn till lösenordet.

I nummer 3 2003 var lösenordet *condoleezza*. *Dr Condoleezza Rice* hade då långt ifrån nått sin nuvarande position, men hon var en stjärna i stigande (kan hon manne stiga ännu högre i valet 2008?)

I nummer 2 2003, var lösenordet hämtat efter den aktuella militära kampanjen *iraqifreedom*.

Den kinesiske nationalistledaren *Chiang Kai-shek*, som stod emot kommunisternas försök att erövra den sista fria delen av Kina på Taiwan, utgjorde lösenordet i 2003 års första nummer.

Dessförinnan fanns den brittiske krigsledaren och frihetskämpen *Winston Churchill* och en latinamerikansk kvinna med stor resning och stort inflytande i sitt land, *Violetta Chamorro*, som var med att störta den sandinistiska diktaturregimen i Nicaragua och lade grunden till landets demokratiska styre.

Ännu tidigare lösenord: *Friedrich von Hayek* (Nobelpristagare i ekonomi), *Langley* (CIAs högkvarter), *C G Mannerheim*, sparkapersson, skatteprotest, frihandel, *John Stuart Mill*, *Karl R Popper*, *Frédéric Bastiat*, *Franz Josef Strauss*, *Andrej Sacharov*, bushförpresident, *Bibi Netanyahu*, *Cao Ky*, *freiheitliche*, *Johan August Gripenstedt* (liberal finansminister på 1800-talet), *flat tax*, *Jonas Savimbi*, *Margaret Thatcher*, *Fanny Kaplan* (avrättad efter ett misslyckat försök att mörda Lenin), *fideltillhajarna* och allra först *Ronald Reagan*.

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Kyrkans homovälsignelser

Svenska kyrkan har, veterligen som första kyrka i världen, fattat beslut om att införa en välsignelseakt för homosexuella. Beslutet på kyrkomötet togs med 161 ja-röster mot 87 nej-röster (en delegat avstod från att rösta). Den planerade ceremonin kommer att principiellt få samma utformning som en vigsel mellan man och kvinna. Det mesta tyder på, att döma av uttalanden från biskop Martin Lind, att det nyligen fattade beslutet är ett steg på vägen för kyrkan att anamma ett könsneutralt äktenskap.

Kyrkomötets beslut har upprört otaliga kristet troende från olika samfund. Fredrik Sidenvall, kyrkopolitiker som representerar Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan (posk) och som sitter i kyrkomötets ekumenikutskott, citeras på följande sätt i tidningen *Världen Idag* (26/10 2005) om förslaget till homovälsignelse: "Det är att lura människor. Man ger människoren falsk bekräftelse för ett förhållande som Gud inte välsignar: Kyrkan kan inte välsigna homosexuella relationer. I stället för detta förslag borde kyrkan erbjuda förlåtelse och upprättelsen."

Så blev nu inte fallet. Svenska kyrkan

har med sitt kontroversiella beslut målt sig ur den internationella kyrkogemenskapen, något som bekräftas av Sveriges katolske biskop Anders Arborelius som i ett uttalande omedelbart efter beslutet framhöll att samarbetet mellan Romersk-katolska kyrkan och Svenska kyrkan kommer att försvåras i framtiden.

Från arg ung man till gammal idiot

Förra året valde som bekant Svenska akademien att tilldela den obskyra österrikiska författarinnan Elfriede Jelinek Nobelpriset i litteratur. Jelinek, som är beryktad för att skriva oläsliga romaner med synnerligen rått och vulgärt innehåll, avstod dessbättre från att personligen närvara vid Nobelfestligheterna i Stockholm. Akademiledamoten Knut Ahnlund har för övrigt protesterat mot valet av Jelinek genom att avsäga sig vidare samröre med Svenska akademien.

2005 är det alltså dags igen – Svenska akademien utsåg den obalanserade vänsterextremisten Harold Pinter till litteraturpristagare. Det skall med en gång sägas att dramatikern Pinter, en gång hemmahörig i den brittiska författargrupperingen "angry young men" på 1950-talet, rent litterärt sätt är betydligt mer kvalificerad än Jelinek. Politiskt anses han dock tillhöra avgrundsvänstern.

Valet av Pinter har på sina håll hälsats

med tillfredsställelse. Thommy Berggren, som regisserat dramatiska verk av Pinter, kunde beskådas tjoande och svärande i TV, därmed hälsande Pinters upphöjelse med stor entusiasm. Och John Crispinson, proglamedare för inslaget "Bokbussen" i SVT 2, utlät sig på följande sätt i tidningen *Metro* 1/11 2005: "Svenska akademien har skyhögt kompetens, så det var säkert rätt val."

Andra tvivlar på akademiens "skyhöga kompetens". Så skrev *Metros* kolumnist Boris Benulic följande 26/10: "Så varför skall vi ge Nobelpriset i litteratur till en person som anser att Slobodan Milosevic är missförstådd? Varför ska just konstärer få 'frikort' och ha rätt att vara politiska idioter – det borde vara tvärtom; de har ju hela dagarna på att fundera på hur det står till med saker och ting – de borde hamna mer rätt än de flesta av oss när de tar ställning."

Så är det dock alls icke. Tvärtom är det ett bekant fenomen att just författare och andra kulturarbetare tenderar att vara utrustade med särskilt uselt, politiskt omdöme – Harold Pinter är alltså ingalunda ensam. Vilket för övrigt en flyktig blick på listan över litteraturpristagare bekräftar. Undantag finns förstås – Alexander Solzjenitsyn (1970) är ett, V.S. Naipaul (2001) ett annat.

Expressen har upplåtit debattutrymme åt ett flertal skribenter vilka riktat eftertrycklig kritik mot Pinters politiska omdömeslöshet. "Årets Nobelpristagare i litteratur, Harold Pinter, försvarar konsekvent massmördare och diktatorer", heter det exempelvis i ingressen till en debattartikel av den 17/10 signerad Mae Liz Orrego Rodriguez, svensk exilkuban och styrelseledamot i Liberala ungdomsförbundet. Pinter förklaras vara "en stark anhängare av Kubas diktator Fidel Castro." Debattören anser vidare att Pinter är "blind av hat gentemot USA" och att "på det moraliska planet är han en dvärg, han har sålt den själ en författare ska vårda till despoter och demagoger."

Avni Dervishi protesterar i *Expressen* 25/10 mot Pinters stöd för massmördaren Slobodan Milosevic. I ingressen till artikeln heter det att Svenska akademien, genom sitt val av Pinter, "ställt sig på massmordsromantikernas sida" (Dervishi sitter i styrelsen för Svenska-albanska kommittén och är statsvetare). "För oss som fått betala priset för Milosevics terror kändes det som ett slag i ansiktet", menar Dervishi vidare..

De 3 k spåndoktorerna anser att Pär Nuder uppfattas som hård och kall och att han bör öva sig att le för att bli populär.

Ljiljana Dufgran, kulturskribent och styrelseledamot i Kulturrådet samt tidigare ordförande i den svenska sektionen av PEN-klubben, har som rubrik över sin debattartikel i *Expressen* 27/10 "Pinterkramarna gör mig illamående." "Man borde bara rycka på axlarna åt valet av årets Nobelpristagare om det inte var för det sorgliga att han politiskt är så totalt insnöad", skriver Dufgran i artikeln och kritiserar bland annat *Dagens Nyheter*s kulturchef Maria Schottenius för att hon ursäktat Pinters engagemang till förmån för den nu dessbättre fängslade Milosevic.

Pinter må i yngre dagar ha varit en "arg ung man". Numera dagar har han mest som den omdömeslöse gamle idiot han uppenbarligen blivit. (Beteckningen "angry young men" anses härstamma från titeln på John Osbornes teaterpjäs "Look back in Anger" [Se dig om i vrede] från 1956.)

"Liberala" folkpartiet

Folkpartiet liberalerna vill så gärna framstå som partiet som vill "låta hundra blommor blomma" inom skilda områden, icke minst då på skolans fält. Skolpolitiska talesmannen Jan Björklund profilerar sig regelmässigt som kraftkarlen som vill återinföra lugn, arbetsro och disciplin i skolorna. Friskolor har framstått som något av partiets speciella skötebarn

Det har emellertid visat sig att gränsen för Folkpartiets tolerans går vid religiöst konfessionella friskolor, något som klart uttrycks i en artikel på *DN Debatt* den 31/10. Sagde Björklund och tre andra folkpartister menar här exempelvis att det krävs strängare lagstiftning för att sätta stopp för önskad "sektskolor" (hur nu detta begrepp skall definieras). Utspelet har väckt skarpa reaktioner på sina håll, exempelvis hos Kristdemokraternas vice ordförande Maria Larsson som enligt en artikel i *Världen Idag* (2/11) menar att utspelet "spelar främlingsfientliga grupper i händer".

Lanstingsdirektör fälld för förtal i tjänsten

Sommaren 2002 skrev dåvarande lanstingsdirektören i Jämtland Ellen Hyttsten i ett webb-brev att en av länets medborgare, journalisten Ralph Rentzsch, ägnade sig åt trafficking och kvinnohandel. Tilltaget fördömdes å det grövsta och Rentzsch förlorade snabbt många av sina uppdrag, som i stor utsträckning

kom från kommuner i länet.

Vad Rentzsch gjort var att starta en nätbaserad äktenskapsförmedling där de tilltänkta männen och kvinnorna kom från Uzbekistna, som Rentzsch tidigare besökt.

Rentzsch lyckades övertala allmänne åklagaren i Östersund att driva förtalsmål mot Hyttsten. Förtalsmål är normalt enskilda mål men undantagsvis kan det bli fråga om allmänt åtal. I det här fallet motiverades det allmänna åtalet med att Hyttsten bedrivit förtälet på tjänstetid och distribuerat det på landstingets egen hemsida.

En svensk tingsrätt är en politisk inrättning där samtliga nämndledamöter är politiker. I ett starkt (s)-län som Jämtland är en förkrossande majoritet socialdemokrater och alltså partikamrater med den åtalade Hyttsten (som numer befordrats till en av de hösta posterna inom organisationen Sveriges Kommuner och Lands-ting). Hyttsten blev frikänd.

Hon hade dessförinnan lyckats engagera dåvarande ministern Margareta Winberg, som bjöd in samtliga Jämtlands riksdagsmän (utom moderaten Ola Sundell) till middag i Stockholm och på mid- dagen fick riksdagsmännen att lova att betala Hyttstens böter om hon blev fälld i tingsrätten. Ett ganska häpnadsväckande förfarande som kanske inte varit att förvånas över om det skett i Margareta Winbergs nuvarande uppehållsland Brasilien, men som låter främmande för en utvecklad demokratisk rättsstat. Men Hyttsten blev alltså frikänd.

Målet gick dock vidare till Hovrätten för Nedre Norrland i Sundsvall där bara en minoritet är politiskt tillsatta och Hovrätten hade en helt annan uppfattning. Hyttsten fälldes enhälligt för förtal till 50 dagsböter à 600 kronor, 15.000 kronor i skadestånd till Rentzsch och 47.684 i rättegångskostnader, sammanlagt 92.684 kronor. Hovrätten består, vid sidan av två hovrättsnämndemän, av lagfarna jurister som agerar så som vi förväntar oss av fru Justitia, med politisk bindel för ögonen.

Om målet går upp ytterligare en instans, till Högsta Domstolen, hamnar det återigen i en nästintill politisk domstol. Justitieråden meriterar sig bara sällan för sina tjänster genom att vara domare i hovrätterna, den vanliga rekryteringsgången är istället lång och trogen tjänst i kanslihuset. Bara om man skrivit lagar åt regeringen är man normalt betrodd att

bekläda de ansvarsfulla posterna som domare i Högsta Domstolen.

Åke Green friad

Ingen kan väl ha missat att pingstpastorn Åke Green friades i Högsta Domstolen för åtalet om hets mot folkgrupp för en predikan som tog upp den homosexuella livsstilen som en cancersvulst i samhället. I predikan konstaterades att homosexualitet är en synd som fördöms i Bibeln, samtidigt som Gud älskar syndare och erbjuder nåd till dem som ångrar sin synd.

I *Contra* nummer 4 2005 kritiserade vi Göta hovrätts friande dom för att dess friande byggde på att Åke Greens åsikter framfördes i en predikan. Högsta Domstolen säger rakt motsatt mot hovrätten att det förhållandet att budskapet om homosexuella framfördes i en predikan inte betyder något särskilt vid rättskipningen. Högsta Domstolen kommer också fram till att Åke Greens predikan var straffbar enligt den lagstiftning som Riksdagen antagit. Högsta Domstolen konstaterar vidare att lagstiftningen som den är utformad är ett brott mot de mänskliga rättigheterna, sådana de är fastställda i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, som Sverige lovat att hålla sig till.

Det kan särskilt noteras att av de många prejudikat från Europadomstolen som Högsta Domstolen anför för att styrka sin slutsats rör de allra flesta fällande domar mot Turkiet. Där är det framförallt förtryckta kurder som fått upprättelse av Europadomstolen. Den svenska lagstiftningen har alltså fallit så lågt att den väl svarar mot den turkiska lagstiftning mot kurder, som nu avskaffas i rasande takt i samband med Turkiets försök att bli medlem i EU.

Datainspektion diskriminerar etniska minoriteter

Datainspektionen har efter ett ingripande stoppat delar av Släktforskarförbundets hemsida "Anbytarforum". Sidans popularitet visas av att den har 500.000 inlägg, där släktforskare delar med sig av sina fynd. Nu har Datainspektionen stoppat de många judar, romer, lappar och "resande" som använt sidan för att byta fynd om sedan länge döda förfäder. Bara vita "ariska" svenskar får efter Datainspektionens ingripande möjlighet att använda Anbytarforum.

UTLANDS-NYTT

Mein Kampf säljer i Turkiet

I Turkiet, som just börjat förhandla med EU om medlemskap, är Adolf Hitlers *Mein Kampf* en av årets bestsellers i bokhandlarna. Det är inte mindre än två nyöversättningar till turkiska som getts ut, och böckerna säljer så att de hamnat i toppen på turkiska bestseller-listan. I arabländerna säljer *Mein Kampf* bra sedan länge, men nu säljer den alltså också i Turkiet. Som hoppas på EU-medlemskap.

Bilden är tagen på Istanbul's största järnvägsstation, där en bokhandel skyltar med *Mein Kampf*.

Billighetsutgåva av "Mein Kampf" skyltas på en järnvägsstation i Istanbul 2005

Oppositionen kläms åt i Ungern

I Ungern är det neokommunisterna som styr landet. Och oppositionen kläms åt. Media är i huvudsak kontrollerade av regeringspartiet. Den enda stora oppositionsvänliga tidningen heter *Magyar Nemzet*. Dess chefredaktör Gábor Lisczay dömdes härförleden till ett års villkorligt fängelse för att han inte i tid förlängt den vapenlicens han haft sedan länge. Domen ingår som ett av många nålstick mot tidningen och den politiska oppositionen.

Grundkurs för imamer i Norge

I Norge har Stortinget i år beslutat att utländska imamer som kommer till landet ska genomgå en kurs i norsk samhällskunskap och avlägga godkänt prov innan de beviljas uppehållstillstånd eller medborgarskap. Många norska imamer kommer från Mellanöstern och har inga som helst kunskaper om det samhälle de lever i – och därmed inte heller om hur församlingens medlemmar lever.

Bättre i Albanien

På den gamla onda kommunisttiden i Albanien brukade diktatorn Enver Hoxha få närmare 100 procent av rösterna i presidentvalen. Den neokonservative kolumnisten Charles Krauthammer myntade det skämtsamma uttrycket "the Tirana Index" för att mäta hur ofritt ett land var. Sedan dess har emellertid mycket hänt i Alba-

nien, som på den tid det begav sig räknades som världens mest slutna samhälle jämte Nordkorea.

Också under den postkommunistiska tiden har Albanien brottats med svåra problem, där det statligt understödda pyramidspelet ödelade privatekonomin för otaliga albaner och skapade en farlig instabilitet i landet. Under senare tid har emellertid det lilla Balkan-landet börjat återhämta sig. Utmärkande för Albanien är att landet i stort är påfallande USA-vänligt, något som går tillbaka till den tid då den amerikanske presidenten Woodrow Wilson i Första världskrigets kölvatten insisterade på att Albanien skulle tillerkännas oavhängighet. Ett antal decennier senare lät president Bill Clinton bomba Serbien, vilket anses ha räddat livet på otaliga kosovaalbaner.

Därtill kan läggas att Albanien har ett mindre antal soldater på den USA-ledda alliansens sida i Irak; Albaniens premiärminister har dessutom lovat att landet aldrig kommer att göra som Spanien och dra tillbaka trupperna.

Albanien räknades länge som Europas fattigaste land, men situationen har förbättrats betydligt – nu har exempelvis Moldavien passerat Albanien när det gäller fattigdom. Också Albaniens demokratiska status har förbättrats markant, men problem finns naturligtvis alltjämt fortfarande. Våldet i samhället förblir ett stort problem, och nu börjar också den muslimska extremisten kasta en lång skugga över landet. Enligt den amerikanska tidskriften *National Review* (8 augusti 2005) har Saudiarabien börjat "kasta pengar omkring sig" i detta övervägande muslimska land.

NRs medarbetare Jay Nordlinger konstaterar att förhållandena i huvudstaden Tirana har förbättrats betydligt sedan han senast besökte staden för tre år sedan. Förfallet har hejdats under det att företagsamheten förbättrats. "Kanske är det i min fantasi", skriver Nordlinger, "men jag tycker att människorna ser friskare ut. Till och med hundarna på gatan ser mindre magra ut. Kvinnor i färggranna dräkter promenerar nerför boulevarderna, bärande parasoller. För ett eller två kvarter kunde det här vara Rom."

Icke minst pågår en intensiv byggnadsverksamhet i Tirana, som av Nordlinger liknas vid en enda stor byggarbetsplats. Många byggnader har målats i glada pastellfärger.

Politiskt uppges Albanien var angeläget

om att, i första hand, komma med i NATO och därefter i EU, något som alla partier (det finns ett 50-tal) är överens om. Dominerande partier är Demokratiska partiet (center-höger) och Socialistpartiet (center-vänster), där Sali Berishas Demokratiska partiet vann det senaste valet.

Irak kräver Krekar utlämnad

Irak har genom sin justitiesminister Abdel Hussein Shandal krävt att Faraj Ahmad Najmuddin, mer känd som mulla Krekar, utlämnas från sin uppehållsort i Norge så att han kan ställas till svars för sin terroristbefrämjande verksamhet i hemlandet.

"Mulla Krekar är en irakisk medborgare och skall möta rättvisan för sina förbrytelser i det kurdiska området i Nord-Irak", citeras Shandal i det norska fremskrittspartiets tidning *Fremskritt* (1/10). Det är ett krav som vinner partiledaren Carl I. Hagens fulla stöd:

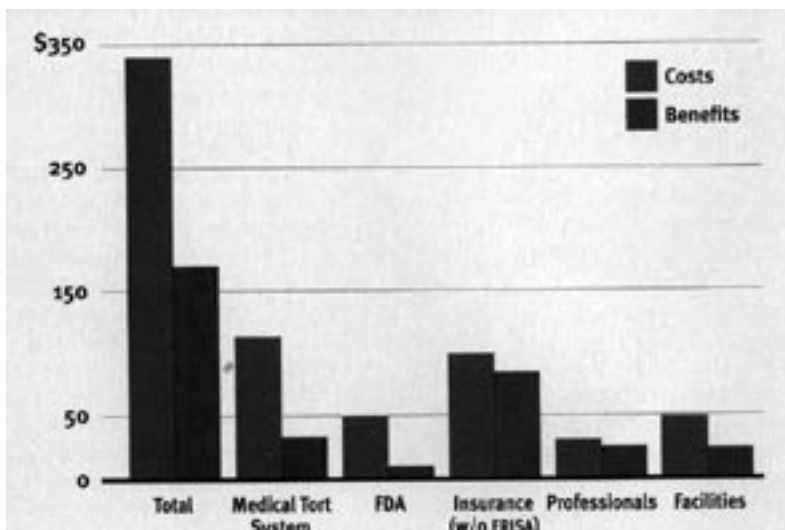
"När Iraks nya demokratiska regering så klart ber om att få Krekar utlämnad på grund av handlingar han skall ha begått i hemlandet finns det ingen grund för norska myndigheter att icke verkställa utvisningsbeslutet", citeras Hagen som menar att detta är "en gyllene möjlighet att få Krekar ivägsländ från landet.

Krekar anses vara nära knuten till terroristorganisationen Ansar al-Islam. Bollen ligger nu hos de norska myndigheterna.

Dyra hälsovårdsregleringar

I USA har Cato Institute uppdragit åt Christopher J. Conover vid Duke University att granska de dolda kostnaderna för den amerikanska sjukvården. Det visade sig att det fanns dolda regleringskostnader på 169 miljarder dollar. Största kostnaden hade med skadeståndsjuridiken att göra (det som kallas "Medical Tort System" i diagrammet). För många privatpraktiserande läkare svarar försäkringspremierna (för ansvarsförsäkring) för mer än halva läkarpraktikens intäkt, vilket leder till att arvoden blir onödigt höga. De höga skadestånden leder också till onödigt höga försäkringspremier, och det är där Conover kommer fram till att 18 000 personer avlider till följd av att de inte får vård på grund av att försäkringspremierna är så höga att de inte haft råd med försäkring. Också läkemedelsverket (FDA) och regleringar av försäkringsbolagen kostar stora summor i onödan för amerikanerna.

När det gäller skadeståndsjuridiken

Där regleringskostnaderna slår, främst i det juridiska systemet och hos granskningsmyndigheten FDA, USAs motsvarighet till Socialstyrelsen.

har vi inga motsvarande merkostnader i Sverige, men i övrigt är det minst lika mycket regleringar i vårt land, som driver upp sjukvårdskostnaderna. Den värsta regleringen av alla är naturligtvis att det i praktiken är monopol för landstinget på mycket av sjukvården. (*Reason Magazine*)

Hot mot dansk tidning

En av Danmarks största tidningar, Jyllands-Posten, har utsatts för hot sedan man inbjudit tolv tecknare att visa hur de anser att profeten Muhammed såg ut. Detta tilltag har ansetts kränkande av muslimer i Danmark och utomlands. Två tecknare hotades till livet och en ung dansk muslim som låg bakom hoten kunde gripas. I Köpenhamn ordnades en demonstration mot Jyllands-Posten med 3000 deltagare och ett flertal muslimska länder har protesterat till den danska regeringen, som naturligtvis inte har något med saken att göra och som dessutom enligt grundlagen är förbjuden att ingripa.

Turkiet deporterar iranska kristna

I Iran är det dödsstraff på att konvertera från islam till kristendomen (liksom att missionera för kristendomen). Dock får de som är kristna av födseln behålla sin religion.

Zivar Khademian, sönerna Hossein och Kazem samt dottern Fatemeh tillhör dem som konverterat. De flydde till Turkiet där de sökte flyktingstatus hos FN:s flyktingorganisation UNHCR. De nekades dock detta

och hotas nu av utvisning till Iran.

Även Sverige har vid ett flertal tillfällen avvisat iranska konvertiter.

Kubansk kör halverades i Kanada

En kubansk kör på turné i Kanada halverades under resan. Mer än hälften av de 70 medlemmarna hoppade av och sökte asyl undan Fidel Castros diktatur.

Ö med 50 invånare får bro för 2 miljarder

När politiker ska värva röster bryr man sig inte särskilt mycket om kostnaderna. Den republikanska senatoren Lisa Murkowski har lyckats genomdriva federala anslag till Alaska på sammanlagt 941 miljoner dollar. Mest anmärkningsvärt är byggandet av en bro för 223 miljoner dollar, cirka 2 miljarder kronor till den lilla ön Gravina, som har sammanlagt 50 invånare. Ön har dock en flygplats som betjänar den närbelägna ön Ketchikan.

Kostnaden för bron ligger i storleksordningen 40 miljoner kronor per invånare på Gravina och det är lätt att tro att några av dem skulle kunna tänka sig en bättre användning av pengarna.

Efter orkankatstrofen i New Orleans var det tal om att dra in på en del projekt i andra delar av USA och bron mellan Ketchikan och Gravina låg i farozonen. Men ett skickligt dragande i trådarna från Murkowski ledde till att projektet "räddades".

(*Newsmax*)

Religionens plats i USAs historia

Religionens plats i USAs vardagsliv förblir en infekterad fråga. Det finns några som helt och hållet önskar utesluta religionen från det offentliga rummet med motiveringen, att grundlagen etablerade en "mur" mellan kyrka och stat. Andra uttrycker åsikten att grundlagen påbjöd "neutralitet" mellan de olika religiösa grupperingarna, inte mellan gudstro och ateism.

★★★ Oavsett om sakfrågan rör skolbön, julkrubba på offentliga plats eller högtidlighållandet av de tio budorden så har retoriken blivit alltmer överhettad, under det att mindre och mindre uppmärksamhet ägnats åt vår historia och grundlagsfädernas intentioner. Det är instruktivt att gå tillbaka till de historiska dokumenten för att få vägledning. Ingen behöver instämma med grundlagsfädernas åsikter, men inte heller bör vi ignorera eller bortse från deras synpunkter när vi fortsätter att granska frågan.

När Thomas Jefferson skrev oavhängighetsförklaringen hänvisade han till Gud som källan till vår frihet – inte till människan, staten eller någon mänsklig sammanslutning. Det blir klart när vi läser dokumentets inledning:

"Vi anser dessa sanningar för självklara, att alla människor är skapade jämlika, att de av sin skapare har förlänats vissa oförbytterliga rättigheter, att bland dessa återfinns liv, frihet och strävan efter lycka."

"The great Governor of the world"

Den 1 november 1777 proklamerade kongressen för första gången tacksägelsedagen (*Thanksgiving*). George Washington, vars armé vid den tidpunkten befann sig vid Valley Forge, hänvisade till Kontinentalkongressens (*the Continental Congress*) proklamation i sin orderbok på följande sätt:

"Alldenstund morgondagen är den dag som reserverats av den hedervärda Kongressen för Allmän Tacksägelse och lovpriande, och plikten bjuder oss att hängivet

av Allan C. Brownfeld

uttrycka vår tacksamma erkänsla till Gud för våra mångfaldiga välsignelser, befäller generalen [Washington] armén att förbli i sina nuvarande kvarter, och fältprästrarna att förrätta gudstjänster med sina talrika kårer och brigader, och uppriktigt förståndiga alla befäl och soldater vilkas frånvaro inte är absolut oundgänglig att med vördnad närvara vid denna dags högtidligheter."

Den kontinentala kongressen utfärdade proklamationer om fyra fastedagar, föregående dess första tacksägelsedag. Av dessa var kanske den mest betydelsefulla den som fastställdes den 12 juli 1775, en fasta att representera alla kolonier som formades att ingå i en nation. Proklamationen, undertecknad *by order of Congress, John Hancock, President*, lyder:

"Emedan världens store Styresman (*the great Governor of the world*), genom sin

Brev från

Washington

allena rådande och allmängiltiga försyn, inte blott styr naturens gång med ofelbar visdom och rättrådighet, utan ofta påverkar människors sinnen att tjäna de visa och nådiga syften som vidlåder hans försyns skickelse; och det är, vid alla tider, vår oeftergivliga plikt att hängivet erkänna hans övervakande försyn, särskilt i tider av överhängande fara och allmän olycka, att vörda och dyrka hans omutliga rättvisa såväl som att bönfälla om hans barmhärtiga ingripande för vår förlossning; denna Kongress rekommenderar därför uppriktigt, övervägande dessa koloniers kritiska, alarmerande och katastrofala tillstånd, att den 20:e nästkommande juli, må observeras av inbyggarna i alla engelska kolonier på denna kontinent, såsom en dag av allmän förödmjukelse, fastande och bön; att vi må, med förenade hjärtan och röster, oförställt bekänna och beklaga våra många synder, samt uppsända våra förenade förböner till den allvise, allsmäktige och barmhärtige

Styresmannen [*Disposer*] över alla tilldragelser... Alla Kristna av alla samfund rekommenderas församla sig för allmän andakt och att avhålla sig från tjänstesysslor och rekreation sagda dag."

Den nödvändiga religionen

I *the Articles of Confederation* av den 15 november 1778 hänvisas till Gudomen (*the Deity*):

"Och alldenstund det har behagat den Store Styresmannen över Världen att böja hjärtana för de respektive legislaturer vi representerar i Kongressen att godkänna, och att befullmäktiga oss att stadfästa, de sagda artiklarna av konfederationen och den eviga unionen."

The Northwest Ordinance, sammanställd utifrån ett koncept ursprungligen skrivet av Jefferson och antaget 1787, är en milstolpe på många sätt. Ofta bortglömd är dess hänvisning till religionen som "nödvändig för god styrelse", upprepande som ett eko Jeffersons underbyggnad av vår frihet i "Skaparen" (*the Creator*). Den relevanta delen av denna stadga är:

"...Och i syfte att utvidga den medborgerliga och religiösa frihetens fundamentala principer, vilka formar basen varhelst dessa republiker, deras lagar och konstitutioner uppreses: att fastställa och etablera dessa principer som basen för alla lagar, konstitutioner och regeringar, vilka för alltid härefter skall återfinnas i sagda territorium... Det påbjuds och förkunnas härmed..."

Artikel I: Ingen person som uppför sig på ett fredligt och ordentligt sätt skall någonsin bli ofredad angående sitt sätt att tillbedja, eller religiösa uppfattningar i sagda territorium...

Artikel III: Religion, moral och kunskap, vilka är nödvändiga för gott styre och mänsklighetens lycka, skolor och utbildningsanstalter skall för evigt uppmuntras."

Benjamin Franklin, som anses ha varit en av de mest religionsskeptiska grundlagsfäderna, rapporteras av James Madison i dennes *Notes* ha framställt följande förslag inför Kontinentalkongressen den 28 juni 1787:

"Jag har, min herre, levt en lång tid, och ju längre jag lever, desto fler övertygande bevis ser jag för denna sanning – att Gud

styr i människors angelägenheter... Jag ber därför om tillstånd att hädanefter böner bönfällande Himlens bistånd, och dess välsignelser över våra överläggningar, måtte hållas i denna församling varje morgon innan vi går vidare med våra åligganden, och att en eller flera medlemmar av prästerskapet i denna stad anmodas att officiera i denna tjänst.”

Under Thomas Jeffersons administration, som varade 1801-1809, användes Capitolium för religiösa förrättningar. Dessa hölls vanligen i huvudsalen i den gamla senatsflygeln, där båda kamrarna möttes innan representanhusets flygel färdigställdes. Det sägs att presidenten själv ofta var närvarande; att flottans orkester spelade; att det fanns präster från inte bara de renläriga protestantiska kyrkorna, utan också från kväkarna, katolikerna och unitarierna närvarande.

Religion och Moral

1796 påtalade George Washington i sitt tal till federationen religionens betydelse avseende staten. Han sade:

”Av alla arrangemang och sedvänjor vilka leder till politisk framgång, är Religion och Moral oundgängliga stöd.”

Och den 27 januari 1793 skrev han till the New Church i Baltimore:

”Vi har överflödande skäl att glädjas oss åt att i detta Land har sanningens och förnuftets ljus triumferat över trångsynthetens och vidskepelsens makt, och att varje person här må tillbedja Gud i enlighet med hans eget hjärtas bud. I denna upplysta Tidsålder och i detta den jämlika frihetens Land är det vår stolthet att en människas religiösa trossatser inte kommer att förverka Lagens beskydd, eller beröva honom rättigheten att förvärva och hålla de högsta ämbeten som är kända i Förenta Staterna.”

En gudstjänst ingick som en del i Washingtons installationsceremoni i New York 1789. Rikssigilletets baksida framställer Försynens öga – en pyramid representerande de 13 ursprungliga kolonierna i Jehovas allseende öga omges av ett moln symboliserande den beskyddande Gudomliga Försynen.

Inte ens vid denna tid rådde emellertid någon enhällighet om regeringens roll avseende religionen.

1785 fanns James Madison bland dem som motsatte sig det beslut som fattats av ett kongressutskott att rekommendera att en sektion i varje liten stad i de västra territorierna skulle reserveras för understödjande

Thomas Jefferson var en av de grundlagsfäder, för vilka religionen utgjorde en högst väsentlig del av samhällslivet.

av religionen. Han fröjdade sig när han tog del av en rapport om att planen skulle överges och skrev:

”Att en sådan föreskrift, så orättvis i sig själv, så främmande för Kongressens auktoritet, så skadlig för försäljningen av offentlig mark och som luktar så starkt av antikverad trångsynthet, kunde ha erhållit uppmuntran av ett utskott, är sannerligen häpnadsväckande.”

Madison motsatte sig att fältpräster, vare sig de tjänstgjorde i kongressen, armén eller flottan, skulle erhålla lön, inte därför att de skulle hålla andakter för dessa grupperingar, utan därför att de skulle administreras som en regeringsfunktion och avlönas genom offentliga medel. Han skrev:

”Etablerandet av fältprästtjänsten för kongressen är ett uppenbart brott mot lika rättigheter såväl som konstitutionella principer... Varför skulle konstnaderna för religiös tillbedjan för Legislaturen bekostas av allmänheten, för att inte tala om för regeringens Verkställande eller Lagstiftande grenar?”

”In God We Trust”

I ett tal inför *the Virginia House of Delegates* i oktober 1784, motsatte sig Madison planen för en skatt ”till stöd för den Kristna religionen”. Talet omvittnades på detta sätt:

”Han visade sedan att, eftersom de föreslagna utanordningarnas förmåner skulle begränsas till de Kristna samfundligheterna och kyrkorna det skulle åligga domstolarna att bestämma vad som skulle utgöra Kristendom, och sålunda, uti den

stora mångfalden av trosriktningar och sekter genom sina påbud etablera en standard för ortodoxin å ena sidan och en för kätteriet å den andra, vilket skulle vara destruktivt avseende det privata samvetets rättigheter. Han gjorde slutligen gällande, att lagförslaget drog vanära över Kristendomen genom att låta det vila på en grund av egenlystigt understöd, och konkluderade med att förfäktas dess heliga beskaffenhet mot en sådan skam, hävdande att dess sanna och bästa understöd låg i principen om allomfattande och fullkomlig frihet stadfast genom Rättighetsförklaringen [*Bill of Rights*], och vilken allena stod i samklang med dess egna rena och upphöjda principer.”

Historien lär oss att grundlagsfäderna var övertygade anhängare av religiös frihet och nästan utan undantag även övertygade anhängare av religion. Den första demokratiska representantförsamlingens sessioner i Amerika hölls i den lilla kyrkan i Jamestown 1619. Dessa sessioner inleddes med en bön till Gud. Valspråken för många av staterna indikerar en tro på och förtröstan på Gud. Bland dessa valspråk kan nämnas det för Arizona, som lyder *Ditas Deus*, vilket betyder ”Gud berikar”. Colorados valspråk är *Nil Sine Numine*, vilket betyder ”Ingenting utan Gud”. South Dakotas valspråk är ”Under Gud styr folket” [*Under God the People Rule*], under det att Floridas valspråk lyder ”Vi förtröstar på Gud” [*In God We Trust*]; det sistnämnda är även vårt nationella valspråk.

1789 trädde vi fram från en situation i vilken varje koloni hade en etablerad kyrka eller, om så icke var fallet, hade givit flera religiösa grupper en förmånlig plats och ställning. I denna era var själva idén om religiös frihet revolutionär. När James Madison lade fram förslaget om det första författningstillägget [*the First Amendment*] var det ett viktigt steg framåt. Att säga att han ämnade placera regeringen i en ”neutral” position – såsom varande mot religion å den ena sidan och sekularism eller agnosticism å den andra – baseras knappast på fakta i målet. Madisons, George Masons och Jeffersons mening tycks ha varit att regeringen skulle vara neutral när det gällde att stödja någon särskild religion – men inte när det gällde religionen och en tro på Gud i sig själva.

Hand i hand

Vad skulle konstitutionens författare tycka om dagens ansträngningar att av-

lägsna *under God* från trohetseden, eller ansträngningarna att avlägsna Tio Guds bud från domstolsbyggnadernas väggar, eller utmaningarna mot böner i samband med skolavslutningarna och promotionsfesterna vid gymnasium och universitet? Att döma av deras ord i ämnet religionen och staten kan det inte råda någon tvekan om att de skulle finna sådana ansträngningar i sanning märkliga, och näppeligen i överensstämmelse med deras egna åsikter och värderingar.

Vi har kanske färdats en lång väg i Ame-

rika från dessa dagar till de nuvarande. Även om detta är sant, även om vi inte längre söker vägledning ur avsikterna hos dem som författade konstitutionen, är det alltjämt av åtminstone historiskt värde att känna och förstå hur tänkandet avseende förhållandena kyrka-stat var i Philadelphia 1789, och i Amerika i stort under landets barndom då det nådde oberoende.

Bevisen pekar på det faktum att vi är en religiös nation. Detta förblir sant i det 21:a århundradet, låt vara att naturen hos de religioner som utövas har förändrats. Madi-

son, Jefferson, Mason, Webster, Adams och andra republikens grundare och författare av konstitutionen var hängivna män. Jefferson sade att våra rättigheter kom från "Skaparen". Alla ansåg att religion och samhälle gick hand i hand och inte kunde separeras från varandra. Var och en trodde på religiös frihet, men ingen trodde på en frånvaro av atmosfären av tro på Gud från vårt offentliga liv.

Det finns mycket som tyder på att majoriteten av nutidens amerikaner delar detta synsätt.

Turkiet i eller utanför EU?

Ska Turkiet få komma med i EU eller inte? Någon lösning på detta problem syns ännu inte, även om majoriteten av maktavarna i Europa tycks stödja Turkiets inträde i unionen. Opinionsundersökningar tyder dock på att majoriteten av Europas (åtminstone Västeuropas) befolkning motsätter sig ett turkiskt medlemskap i EU. En motivering till detta är att bara en liten del av Turkiet ligger i Europa (enligt den artificiella geografiska gräns som dragits mellan Europa och Asien), men kan EU rimligtvis utesluta en enda europé ur unionen med statstillhörighet som kriterium? Och hur blir det då med Ryssland i en kanske närmare framtid än de flesta väntar sig? En annan motivering är att Turkiet är ett islamiskt land – vilket dessutom är fel, Turkiet är ett sekulärt land där emellertid befolkningen är till allra största delen muslimsk – om än med traditionellt fri religionsutövning och alltså utan spår av fundamentalism. Men hur blir det då (så småningom) med Bosnien?

Dessa och andra frågeställningar tar Anders Björnsson upp i en nyligen utkommen bok, *Osmanernas rike – ett försummat europeiskt arv*. Som kan förstås av titeln är boken ett debattinlägg för ett turkiskt medlemskap i EU, och åt detta ägnas det femte och sista kapitlet helt och hållet. De fyra första kapitlen behandlar det osmanska imperiets grundande, uppgång, nergång och dess upplösning efter första världskriget (jäms med de ryska, tyska och österrikisk-ungerska imperierna), vilket mynnade i den turkiska statsbildningen år 1923.

Björnssons syfte med boken klagörs redan på sidan 8: Detta är ingen historiebok, utgångspunkten är "en dagsaktuell diskussion, föranledd av den turkiska statens strävan att bli medlem av Europeiska unionen".

Författaren använder konsekvent termen *osmansk*, aldrig *ottomansk*. Grundbetydelsen är densamma, skillnaden är hur man väljer att uttala namnet på detta imperiums förste emir (sultan från 1300-talets senare hälft), Othman på arabiska eller Osman på turkiska. Vi instämmer i Björnssons val, i första hand enär adjektivet *ottomansk* under 1900-talet mer och mer

christer.arkefors@contra.nu

närmat sig betydelsen *turkisk*. Men det osmanska imperiet bestod av åtskilliga olika folk, asiatiska, europeiska och nordafrikanska.

Det osmanska riket grundades i slutet av 1200-talet, och dess ursprung var ett av de mindre turkmenska furstendömena beläget i nuvarande nord-västra Turkiet (från staden Bursa i sydostlig riktning). Under 1300-talets första fjärdedel inneslöt i stort sett Marmarasjön, och därmed hade landvinningarna i Europa tagit sin början. De till fots stridande osmanska trupperna, starkt motiverade, visade sig taktiskt klart överlägsna de europeiska ryttartrupperna. När det osmanska riket var som störst nådde det Wien (som osmanerna dock aldrig lyckades inta) och sträckte sig ungefär till den nuvarande kroatisk-slovenska

gränsen. Målet var att inta Rom, men därav blev intet.

Fot- och hästburna nomader på jakt efter territorium förflyttade sig västerut från Centralasien, Persien och Östanatolien. Deras religion innehöll starka drag av anemism, panteism och även schamanism. Men detta utgjorde inget större problem eftersom turkisk, dvs liberal och humanistisk, islam verkade för att inkludera folk i denna trosbekännelse istället för att utesluta dem. Här syns tydligt det sufiska inflytandet, sufisk fromhet och tolerans – ingen jakt på kåttare som i Europa.

Immobilism är ett uppenbart karaktärsdrag i det osmanska imperiet – en lättjefull befolkning, en föga innovativ elit och en stat vars enda egentliga intresse i de erövrade territorierna var att befolkningen betalade skatt. En viss frigörelse för befolkningen ägde rum, t.ex. upphävandet av livegenskap och andra feodala ofriheter, i övrigt lät imperiet i stort sett dessa områden fungera som de hade fungerat tidigare. Inga krav ställdes på religiös omvändelse till islam. Den kuvade befolkningen var därför nöjd och dess lojalitet gentemot imperiet stärktes. Å andra sidan var osmanerna ett expanderande folk med ett offensivt strategiskt tänkande, varigenom de kunde lägga beslag på enorma rikedomar.

Osmanerna begick en medveten europeisering, Europa hade industrier och var ekonomiskt avancerat och därför ingen belastning. Det osmanska jordbruket och jordägandet hade stora likheter med det europeiska (dock även skillnader), men uppvisar en högre grad av frihet.

Under högrenässansen fann de i Spanien förföljda judarna en trygg tillflykt i det osmanska riket. Där kunde de också vara aktiva inom jordbruk, hantverk och krigsindustrin, vilket i de kristna samhällena var dem förbjudet. För övrigt var överheten i det osmanska imperiet extremt heterogen, staten ”fäste föga avseende vid etnicitet, härstamning, stamtillhörighet. Den frågade inte efter vem du var utan vad du dög till.”

Under 1820-talet börjar det osmanska imperiet knaka i fogarna. Av de 25-tal nationer det då bestod av är det främst grekerna som återupptäcker sin nationalism – stödd av en stor del av de intellektuella i Europa. År 1827 stack oprovocerade engelska, franska och ryska marintrupper den osmanska flottan i brand. Europeiska representanter i Konstantinopel motsatte sig sultanen Mahmud II:s moderniseringsförsök, ett exempel är Storbritanniens sändebud lord Ponsonby vilken beklagade sig över sultanens karantänbestämmelser i huvudstaden (vilka antas ha haft en god effekt) som, enligt britten var ett attentat mot den fria rörligheten och mot den internationella handeln. År 1873 var statsbankrutten ett faktum.

När periferierna i imperiet (både arabiska och europeiska) faller av under den senare delen av 1800-talet, börjar ett turkiskt nationalmedvetande växa fram. 1876 års grundlag gör inte automatiskt det osmanska riket till en författningsstat, och ledamöterna till det parlament som infördes utsågs av regeringen. Men sultanen Abdülhamid II upplöste snart parlamentet och suspenderade författningen. Han tvangs dock senare återinföra författningen, avskaffa presscensuren och återinrätta ett reformerat parlament där turkarna hade näst intill absolut majoritet (i den osmanska överhögheten hade turkarna utgjort en mindre minoritetsgrupp). En ny statsbildning hade grundats.

När det första världskriget var i sitt slutskede krävde USA:s president Woodrow Wilson, förespråkare för nationalitetsprincipen, ”nationellt oberoende för de icke-turkiska folken inom det osmanska riket”, vilket i kriget var allierat med Tyskland och Österrike-Ungern. Med fördraget i Sévres 1920 delades Turkiet upp på flera händer – Frankrike, Storbritannien, Italien, Grekland, Armenien och Georgien – medan Kurdistan tillerkändes autonomi. Turkarna

fick behålla betydligt mindre än hälften av det nuvarande Turkiet.

Men nu stiger officeren Mustafa Kemal (som senare fick hedersnamnet Atatürk, *Turkiets fader*) in på scenen. Efter att som hög militär på ett avgörande sett ha bidragit till ockupanternas avlägsnande från turkiskt territorium, tar Atatürk den politiska ledningen. År 1922 avskaffar han sultanatet och året därefter proklamerar han Ankara som landets huvudstad och i oktober samma år väljs han till den turkiska republikens president. År 1924 inför Atatürk en författning där principen om folksuveränitet sätts i förgrunden. Atatürk orienterade Turkiet i europeisk riktning med en rad politiska, sociala och kulturella reformer, t.ex. införandet av det latinska alfabetet, utvecklandet av ett skolsystem med obligatorisk skolgång samt införandet av efternamn (!). ”Frånvaron av djupgående sociala motsättningar var något som skulle underlätta övergången från despoti till demokrati”, noterar Björnsson på sidan 83.

En väsentlig fråga i sammanhanget är om Turkiet bör anses som det osmanska imperiets arvtagarstat. Det finns motiv både för att svara ja och nej. Å ena sidan var det osmanska imperiet en militärmakt (sultanen var den högste militären), Turkiet var i 25 år en enpartistat styrd av generaler. Och i det osmanska imperiet var islam den ”officiella” religionen men andra religioner var fullt tillåtna, i Turkiet är staten neutral

vad religionen beträffar. Å andra sidan är Turkiet ingen stormakt utan en modern europeisk stat.

Om den osmanska traditionen inte inbegrips i definitionen ”europeisk” gör man sig själv, helt i onödan svagare, fattigare och identitetslösare. Det försummade osmanska arvet innehåller pragmatism och tolerans, inte fundamentalism.

Som läsaren alldeles säkert har förstått är artikelförfattaren absolut positivt inställd till Turkiets inträde i EU. *Contra* har tidigare publicerat artiklar som uttrycker en motsatt ståndpunkt – *Contra* har ingen förutfattad uppfattning i denna fråga utan dess uppgift är att ge läsaren relevant och saklig information.

Björnssons bok (i pocketformat) är en intressant historisk och social beskrivning av det osmanska imperiet, lättläst men inte snabbläst. De fyra första kapitlen är så faktaspäckade att man ibland får intrycket att detta är en komprimerad version av ett större verk. En klart läsvärd bok, också med tanke på att det osmanska imperiet nog är ett av de hos allmänheten minst kända imperierna. Trots att Sverige och det osmanska imperiet var allierade mot Ryssland i början av 1700-talet.

Boken som omtalas i artikeln är skriven av Anders Björnsson och heter Osmanernas rike – ett försummat europeiskt arv, SNS

Konstantinopel – en gång kristenhetens centrum – idag under namnet Istanbul Europas största stad i ett Turkiet som är sekulärt men med en i första hand muslimsk befolkning

Hammaran och skäran över Sverige

När det kommuniststyrda Sverige under den förment geniale ledaren Valter Jönssons ledning skall fira sina "40 lyckliga år" 1989 har hammaran och skäran sedan länge ersatt Stockholms stadhus tre kronor. Partiets propagandister jobbar frenetiskt med att göra det hela till ett värdigt jubileum, därmed trotsande den frihetsvåg som brutit fram i det övriga sovjetblocket. Men i kulisserna förbereder reformsinnade krafter ett helt annat scenario...

*** Sverige 1989. Sverige är kanske den mest hårdfört stalinistiska av alla öststater. Partiveteranen Valter Jönsson har makten sedan 40 år tillbaka och slår, med hjälp av sina trogna vapendragare, med hård hand ner alla liberaliserande tendenser. Misshagliga individer interneras i läger i Norrland, såvida de inte mördas. Valutan räknas i marx och engels. Och inför 40-årsjubiléet av det kommunistiska maktövertagandet planeras festligheter i stor stil.

Dessa är i korthet förutsättningarna i Gunnar Bernstrups och Jörgen Westerhovs bok 40 "lyckliga" år. En kontrafaktisk berättelse om ett kommuniststyrkt Sverige (Hjalmarsen & Högberg bokförlag 2005, 320 sidor). Boken är hållen i en humoristisk, stundtals rent burlesk ton, men bakom den friska driften med den hopplösa kommunistiska ideologin och praktiken finns en underton av allvar och tragik. Ty medan det kommuniststyrda Sverige enbart hör hemma i fantasin, så tvingades folken i Sovjetunionen, Estland, Lettland, Litauen, Östtyskland, Polen, Tjeckoslovakien, Ungern, Bulgarien, Jugoslavien, Rumänien och Albanien genomleva eländet i verkligheten.

Valter Jönsson

Handlingen i 40 "lyckliga" år kretsar dels kring familjen Gustavsson, dels kring en amerikansk turistgrupp som besöker förfädernas gamla land; ledare för gruppen är en kvinna vid namn Cynthia. I familjen Gustavsson är familjefadern Karl, plågad av en kronisk hosta, rättrogen partiarbetare och anställd inom den statliga propagandan.

Hammaran och skäran över Stockholm. Skräckvisionen som dessbättre aldrig förverkligades.

I boken beskrivs hans idoga arbete med propagandafilmen "40 lyckliga år", en hyllning till det röda styret och den legendariske ledaren Valter Jönsson (som i bokens verklighet dock är märkt av hög ålder, senilitet och alkoholism och bara en staffagefigur).

tommy.hansson@contra.nu

En komplicerande faktor för Karl Gustavsson, för vilken det är självklart att vara lojal gentemot Svenska Demokratiska Folkrepubliken och Svenska Kommunistiska Enhetspartiet (SKEP), är att hans hustru Hanna har en bror som heter Bror Grimstedt vilken är internerad i ett korrektionsläger i Norrland. Bror har en central roll i berättelsen. Familjeminstingen Hilding är dock en entusiastisk ungdomskommunist. Den gustavssonska familjen

är bosatt i Malmö, i vilken stad det mesta av handlingen tilldrar sig. Här finns namn på gator och platser av typ Hemmafrontens Förenade Socialistiska Ungdomsmilis gata, Komsomoltorget, Hilding Hagbergs gata, Otto Ville Kuusinenavenyn, Anton Nilssongatan och Kim Il Sungs Plan.

En gata, som i bokens "nutid" heter De Svenska Ungpionjärens boulevard, har tidigare haft en rad namn vilka ändrats i takt med konjunktursvängningarna i Moskva – Stalinvägen, Chrusjtjovvägen, Brezjnevvägen, Andropovvägen och Tjernenkovvägen (ursprungligen hette den Nobelvägen). Lund har för övrigt bytt namn till Lärdomsstad Två. Längre uppåt landet har Mälaren torrlagts för att nya jordbruksmarker för kolchoserna skulle tillskapnas, men detta har slagit slint: all växtlighet har dött.

Vad Lenin gjorde

Malmö stads stolthet är att den store V.I. Lenin en gång stannat till i Malmö på väg från Schweiz i det "plomberade tåget" till revolutionens Petrograd. Partiets historiker tror sig till och med ha fått fram att det var just i Malmö – då Lenin tillfälligt begav sig in i en portgång på nuvarande Hemmafrentens Förenade Socialistiska Ungdomsmilis gata – som Lenin fick inspiration till bolsjevikrevolutionen. Därför planeras enligt bokens handling ett storslaget monument till Lenins ära; för att göra plats för monumentet måste ett bostadshus rivras, av en händelse samma hus som familjen Gustavsson bor i.

Men Lenin-jubiléet "skiter sig", och detta i fler än ett avseende. Jubileumsledningen har nämligen lyckats uppbåda en gammal dam som – när hon var liten flicka – med egna ögon sett Lenin då han gick in i portgången i Malmö den 12 april 1917. Men gamla fru Rut Sjöblad, som leds in till tribunen på det massmöte vid vilket hon figurerar, blir inte riktigt den propagandatriumf kommunistledarna förväntar sig. Vi låter boken berätta om hur det går (sidorna 232–234):

"Gamla fru Sjöblad; till synes lätt senil, halvblind och nästan oförmögen att röra sig, leddes in på tribunen av två yngre, bredaxlade män med allvarlig uppsyn. En välkomnande applåd manades fram och den gamla damen neg förläget... 'E de meningen att ja ska säga som de va, eller som ni ville ja skulle säga? Nu får ni bestämma er!'"

Och så kommer det slutligen fram vad som var den verkliga anledningen till Lenins besök i den aktuella portgången:

"Ja, ja. Jo, Lenin. Ja jag visste ente vem de va för den sakens skull för jag kände ente gubben, men sen sa di att de va han. De va inget markvardit me han. Nä då. Fyllehongar hade man sett förr. Ja, di sto där på gadan å ackorderade!... Ja, han ble väl nödi, den fan! Åsså gick han här på vår går! Jodå' fortsatte hon, 'den fräcke karen dro fantamej ner brallorna å satte saj för å skita! Va? I vår port! Jag vet allri att jag sett en kar skita så mycket på en och samma gång sen dess. Men han va väl full av de. Mor sa ti han att han borde veta hut, men de begrep ente han. Han prata ju bara främmand språk, så vi fråga ente etter de. Men där sto Lenin me röven bar. Ja, ja minns de som igår. Lenin han har skitt i vår port, så han har.'"

Mötesfunktionärerna drabbas natur-

Lenin med byxorna nere i Malmö...

ligtvis av stora skälvan och avbryter mötet med omedelbar verkan.

"Politisk stabilitet"

Den gamla stammens partiledare fortsätter dock, trots incidenten med gamla fru Sjöblad och hennes speciella vy av Lenin, förberedelserna för det stora 40-årsjubiléet. Samtidigt planerar andra krafter, såväl inom partiet som i folkets breda lager, helt andra aktiviteter inspirerade därtill av den nya öppenheten i Sovjet och Östeuropa med Michail Gorbatjovs *glasnost* och *perestroika* som inspirerande ledstjärnor. Gorbatjov själv, som gör en kort visit i den jubilerande Demokratiska Folkrepubliken Sverige, har ingenting till övers för geronten Valter Jönsson och hans gammelkommunistiska styre.

En jubileumsmiddag till den kommunistiska samhällsomvandlingens ära urartat totalt. Den gamla stammens män förespråkar "en kinesisk lösning" på problemen med folkliga demonstrationer och framhärdar i att "Leninmonumentet måste byggas till varje pris." Och en rödbrusig folkkommissarie från Göinge frågar sig: "Vad är det som säger att kamrat Lenin inte utträttade sina behov samtidigt som han tänkte ut grunderna för oktoberrevolutionen? Jag tänker som bäst när jag skiter."

I ett retoriskt försök att stärka de Jönsson-trogna aktier gör partifunktionären Engman följande uttalande: "Det är slående vad ett lands politiska stabilitet betyder för utvecklingen." Den minnesgode erinrar sig naturligtvis att detta är, ord för ord, vad Göran Persson sade i ett skåtal under ett statsbesök i Kina för några år sedan...

Samtidigt är den åldrige partichefen Valter Jönsson missnöjd med skaffningen

vid middagen och kräver att få bananer till livs. "Bananer! För helvete!" skriker någon. Parallellt härmed ropas det på mer sprit vid den alltmer urartade banketten. Jönsson lyckas för sin del få en banan på tvären i halsen.

Gör upp med kommunismen

En av de avgörande händelserna i det kontrarevolutionära förloppet blir en av de två filmversioner som Karl Gustavsson, under överinseende av den hemlige reformhångaren Lennart Hansson, varit med om att producera. En version där den kommunistiska regimen inklusive den påstått geniale partiledaren Valter Jönsson framställs i sin mest ofördelaktiga dager. Här skall inte avslöjas alla turer i det avgörande dramatiska förloppet, där före lägerfångnen Bror Grimstedt medverkar synnerligen aktivt, men det kommunistiska Sverige sällar sig i alla fall slutligen till de länder som gjort upp med den gamla sovjetkommunismen och blir Republiken Sverige.

Bror Grimstedt blir för övrigt en symbol för den svenska frihetskampen tack vare ett pressfoto, där han står på en stridsvagn viftande med svenska flaggan, som kablats ut över världen. Hans familj krånglar sig ur sin av gammelkommunisterna hotade identitet med hyggligt resultat.

Slutet gott, allting gott, således, låt vara att vissa problem som "arbetslöshet och strukturförändringar" något skymmer den ljusa bilden. Den gamla valutan marx försvinner och ersätts av den traditionella kronan, varvid fyra nollor stryks i valörerna. Första Majtorget i Malmö återgår till namnet Stortorget. Luften blir bättre, eftersom de tunga industrierna i den skånska metropolen har lagts ner. Det nya Sverige går med i både EU och NATO (vilket de reformerade kommunisterna förstås motsätter sig). När reseledaren Cynthia i tidernas fullbord återvänder till Sverige kan hon alltså inte bli annat än positivt överraskad.

Till och med riktigt kaffe återkommer i butikerna.

40 "lyckliga" år är en välskrivna, tankeväckande och inte minst dråplig skildring av ett Sverige som det kunde ha gestaltat sig om de Moskva-trogna kommunisterna hade hjälpts till makten av Stalins Sovjet under efterkrigstiden. Ett sådant händelseförlopp hade inte varit helt orimligt (och hade sänat drabbat vårt östliga broderland Finland).

Realister mot neokonservativa i amerikansk utrikespolitik

I USA har de senaste decennierna den utrikespolitiska debatten på den republikanska sidan svängt mellan "realister" och "neokonservativa". De som ser pragmatiskt på allianser – med vem det vara må – och de som vill sprida friheten till omvärlden.

Under Bush den äldre hade "realisterna" ett försprång, – medan Bush den yngre mer lutat åt den neokonservativa skolan. Fredrik Runebert analyserar frågan med startpunkten i en artikel av Charles Krauthammer i tidskriften *Commentary*.

Charles Krauthammer, som är en känd neokonservativ förespråkare och bland annat kolumnist på *Washington Post*, har i den amerikanska tidskriften *Commentary* (2005) skrivit en intressant uppsats med titeln "The Neoconservative Convergence". Uppsatsen handlar om den utrikespolitiska idébildningen efter Kalla krigets slut. Han menar att perioden efter det Kalla kriget har kännetecknats av ideologiska experiment och att en ideologisk kamp har förts under de senaste 15 åren mellan realism (realpolitik), liberal internationalism och neokonservatism.

En fjärde idébildning är isolationismen, men den har ännu inte återhämtat sig från Pearl Harbor och enligt författaren kommer den heller aldrig att göra det. Isolationismen gick ut på att USA enbart skulle försvara sina gränser och enbart sköta sitt och såg aldrig några samband mellan aktiviteter i andra länder och nationella säkerhetsrisker. Noteras bör att isolationismen var en utrikespolitisk ideologi som utvecklades under 1800-talet då USA ännu inte hade blivit en politisk, ekonomisk och militär stormakt. Idag när USA är den enda stormakten i världen kräver det andra

strategier än de som var tillämpbara under den period då europeiska länder hade en större makt än USA.

Bush-Clinton-åren

Den experimentella perioden börjar med George Bush den äldre, som intog en klassisk realistisk inställning i utrikespolitiken. Ett historiskt exempel från denna idébildning är Richard Nixons och Henry Kissingers realpolitik. Realismen går ut på att skapa stabilitet genom starka allianser för att därmed förhindra den främsta fienden att föra fram sina positioner. Under Kalla krigets dagar var en sådan pragmatisk och föga idealistisk inställning nödvändig för att inte ställa till med ett kärnvapenkrig. Kampen skulle föras indirekt och inte direkt med huvudmotståndaren.

Bush lyckades genomföra två viktiga saker under sin presidentperiod. Han bidrog

fredrik.runebert@contra.nu

till den fredliga återföreningen i Tyskland och han lyckades slänga ut Saddam Husseins Irak ur Kuwait.

Bushs administration led, precis som alla andra realpolitikiska företeelser, av en stor brist och det var avsaknad av fantasi. Administrationen stödde återföreningen av Tyskland och Östeuropas befrielse från kommunismen 1989, men den kunde inte se att befrielse var möjlig även för sovjetmedborgarna. Tvärtom manade Bush den äldre ukrainska nationalisterna att inte skapa kaos i området. Administrationen verkade föredra stabilitet framför frihet. Bush misslyckades också med att avsätta Saddam Hussein och att beskydda kurderna i norr och shiamuslimerna i söder, som efter amerikanska uppmaningar rest sig mot sin förtryckare. Mer idealism hade besparat irakierna avrättningar och för folket smärtsamma FN-sanktioner.

Bill Clintons två presidentperioder var dock, enligt Krauthammer, bortkastade. Clintons administration bekände sig till

liberal internationalism som främst går ut på att samarbeta internationellt och att inte ingripa utan FN-stöd. Det enda Clinton lyckades någorlunda med stred ironiskt nog mot den liberala internationalismens principer då det skedde utan FN-stöd, och det var att rädda muslimer på Balkan genom flygbombning. Utöver detta är Clintons utrikespolitiska facit undermåligt. Bill Clinton agerade inte på CIAs underrättelser om Usama bin Ladin, och hans passivitet i Rwanda ledde till ett folkdöd på minst 800 000 tutsier. Charles Krauthammer beskriver perioden med ordet "sleepwalking" och att administrationen producerade det ena absurda och meningslösa fördraget efter det andra.

George W. Bush får rätt

George W. Bush kom efter 11 september att etablera neokonservatismen, vilken under 1990-talet utvecklades av tidigare vänsterideologer. En historisk förebild för neokonservatismen är Ronald Reagan, vars vision var att knäcka Sovjetunionen bland annat genom en militär upprustning. Under George W. Bush har neokonservatismen uppnått en mognad, och tidigare realister såsom Dick Cheney, Donald Rumsfeldt och Condoleezza Rice är nu övertygade neokonservativa.

Den 11 september är en viktig milstolpe i amerikansk utrikespolitik. Tidigare hade neokonservativa så kallade hökar haft en undanskymd roll, men sedan det islamistiska hotet blivit uppenbart har neokonservatismens makt stärkts betydligt.

Bush-administrationens utrikespolitik bygger på en kombination av unilateralism och möjligheten att använda förebyggande attacker (preemptive strikes) för att eliminera hot mot den amerikanska säkerheten. Den andra Bush-administrationen har öppet deklarerat att frihet ska spridas till varje mörkt hörn i världen. I sitt andra installationstal sade George W. Bush följande: "Genom våra ansträngningar har vi tänt en eld – en eld i människors medvetande. Den värmer dem som känner dess kraft,

Utrikesminister Condoleezza Rice, George W. Bush mest förtrogna medlem i regeringen, är numer klart på den neokonservativa skolans utrikespolitiska linje. Det vill säga linjen att USA har en mission att fylla genom att stärka frihetens sak i hela världen, inte bara – som realisterna menar – att genom lämpliga allianser stärka USAs mer pragmatiska intressen.

den bränner dem som bekämpar dess framgång, och en dag kommer denna otämjda frihetseld även lysa upp de mörkaste hörnen av vår värld.” Några veckor efteråt sade han på National Defense University att: ”Försvaret av frihet kräver spridning av frihet”.

Inför presidentvalet 2004 hade opinionen för den neokonservativa världsbilden stärkts så pass mycket, att den demokratiska presidentkandidaten John Kerry mest riktade in sig på att kritisera Irakkriget utifrån en realpolitisk världsbild. USA skulle inte slösa sina krafter på Irak utan koncentrera sig på den främsta fienden, det vill säga. Al Qaida och Usama bin Ladin. Irakkriget kom att betraktas som ”fel krig på fel plats vid fel tidpunkt”. Förvisso utgick John Kerry även från den liberala internationalismens världsbild då han kritiserade George W. Bush för att han inte fått stöd av FN innan USA intervenerade i Irak. Därmed kom demokrater såsom John Kerry att hamna på samma sida som den tidigare republikanske utrikesministern och rådgivaren Henry Kissinger, som också motsatte sig Irakkriget.

Hittills verkar Bush få rätt i sin kamp

för spridning av frihet i Mellanöstern. Förutom att Bush återvaldes med stora marginaler och att USAs bundsförvant i Irakkriget John Howard återvaldes i Australien, har det börja hända positiva saker i Mellanöstern. Allt fler börjar se att frihet och demokrati är möjligt även i Mellanöstern och i muslimska länder. Någorlunda fria och demokratiska val har genomförts i både Afghanistan och Irak. De folkliga demonstrationerna i Libanon, som ledde till Syriens militära tillbakadragande, visar på en positiv spiral. Likaså de öppna demonstrationerna och den påbörjade politiska konkurrensen i Egypten samt kvinnors påbörjade befrielse i Kuwait.

Förändringar

Lite realism finns dock kvar trots George W. Bushs idealism om att sprida friheten över hela världen. Det är orealistiskt att tro att detta kan genomföras på en gång. Bushs visioner är långsiktiga och vägen mot målet lång. Precis som USA vartvunget att liera sig med skurken Stalin för att utplåna den ännu större faran, Hitler, måste USA prioritera sina krig i dag. Under Kalla

kriget lierade USA sig med högerauktoritära och nationalistiska regimer för att minska kommunismens makt. Idag måste USA liera sig med länder såsom Saudi-Arabien, Ryssland, Egypten och Pakistan i kampen mot terrorismen.

Men så fort världen förändras, och de tidigare största hoten eliminerats, kan USA sätta stark press på dessa fyra länder precis som USA satte press på diktaturer när Kalla kriget var på upphällning. Redan 1986 började USA öppet stödja den demokratiska oppositionens kamp mot Ferdinand Marcos på Filippinerna. Samma sak skedde senare gentemot Pinochet i Chile, där USA påverkade Pinochet att genomföra demokratiska val där Pinochet sedan kom att förlora makten.

Krauthammers uppsats visar hur ideologier kan bidra till samhällsliga förändringar. Terroristattacken den 11 september 2001 blev en vändpunkt i amerikaners syn på omvärlden. George W. Bush, som före valet 2000 betraktades som en isolationistisk guvernör från Texas, är nu en av neokonservatismens främsta förespråkare. ☞

Tigande journalister och politiker

Journalister och politiker: ni bör inte kritisera Israels rätt att bygga en skyddsbarriär längs sina gränser, samtidigt som ni underlåter att nämna att judarnas kvarvarande bosättningar angrips av terrorister som också bombar fullsatta bussar med kvinnor, barn och män.

Ni teg när den ryska antisemitismen rasade som värst 1881-1945. Ni teg när ryska stalinister utlämnade polska judar åt de nazistiska arméerna. Ni teg även om de judar som flydde till Sovjetunionen och fördes till slavläger i Sibirien, där dessa i stort antal frös, svält eller arbetade ihjäl sig. Några av er teg på samma sätt när nazistläkare utförde experiment på judiska barn och kvinnor samt mördade sex miljoner judar. Och ni fortsätter att tiga när judar behandlas illa av antisemitiska ryssar eller lönnmördas/sprängs i luften av psykopatliknande individer.

Naiva svenska politiker och journalister har vidare i stor utsträckning valt att bortse från den omänsklighet som den sovjetiska ockupationen av Östeuropa 1945-91 medförde, på exakt samma sätt som man nu bortser från angreppen på Israel.

Politiker och journalister: var finns er heder i dag?

Eric N. Thorburn

BOK-NYTT

I Baltutlämnings skugga

En intressant årsskrift för året 2004 har utgivits av Föreningen Gamla Christianstad. Det handlar här om en bok med titeln *I Baltutlämnings skugga*, vilken främst behandlar utlämningen av tyska militärflyktingar till Sovjetunionen 1945-46 och de hemska öden, som drabbade dessa människor.

Boken omfattar ett antal samordnade artiklar, som krävt mycket forskningsarbete av författarna. Ett flertal personer som upplevt händelserna har med sina vittnesmål redogjort för händelser kring vistelser i lägren i Sverige, nämligen Rinkeby och Gälltofta samt utlämningen. Vittnesmålen har avgivits av fångar, som efter ett antal år i sovjetiska slavläger frigivits och återkommit till väst, liksom personal och människor bosatta i närheten av lägren. Mycket material som tidigare varit hemligstämplat har nu lagts till grund för forskarnas arbete, och Regionmuséet i Kristianstad har gjort en separatutställning över utlämningen. Ett bra bildmaterial finns också i boken.

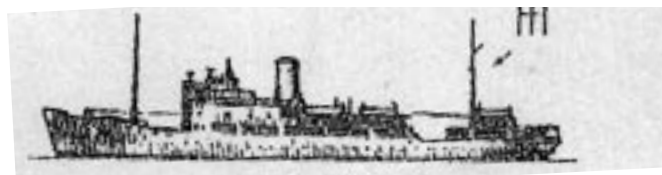
Författarna kritiserar tidigare utgivna böcker i ämnet under framhållande av att de är ovederhäftiga. Det gäller särskilt *Legionärerna* av P.O. Enqvist, som försökt försvara regeringens handlingssätt. Vidare har man påpekat den stora obalansen i debatten, där man fokuserar problemet på de 146 balter som utlämnats, medan man knappt ägnar en rad åt de cirka 2500 tyskar som drabbades av samma öde. Förklaringen kan finnas i att massmedia betraktade balter som stackars tvångsrekryterade

soldater, som måhända kämpade för självständiga baltiska stater, medan tyskarna var elaka fascister som mot bakgrund av de då nyligen avslöjade tyska koncentrationslägren och dessas fasor nu skulle få smaka på egen medicin. Att också dessa var tvångsinkallade fäder, bröder och söner, bortsåg man helt ifrån.

Bokens författare beskriver på ett utmärkt och målande sätt den rigorösa bevakningen av fångarna, som sköttes av svenska militärer och poliser. Regeringens beslut om utlämningen hölls strängt hemligt, men så småningom började rykten cirkulera om vad som skulle ske. Lägren hade tidigare varit omgivna av ett enkelt stängsel, och övervakningen var inte särskilt noggrann. Men plötslig omgärdades lägren av dubbla taggtrådsstängsel, strålkastarbelysning nattetid och skärpt bevakning med hundar samt av beväpnad militär och statspolis.

Vid ett annat tillfälle, när evakuering skulle ske, var ej mindre än 750 polismän engagerade, alltså fler än antalet fångar som skulle bevakas. Vem gav order om detta väldiga uppåd? När vissa fångar flydde skydde man inga medel att spåra upp dem och få dem fasttagna. Mängder av fångar begick självmord eller stympade sig och hamnade på sjukhus, varvid polismän patrullerade i sjuksalarna och korridorerna. När en lyckad rymning ägde rum vidtog utredning för att söka fastställa vem av bevakningen som varit försumlig, varefter det förekom att vederbörande fick svara inför domstol. Fångarna betraktades som om de vore en samling farliga mördare.

Alla dessa åtgärder måste ha kostat de svenska skattebet-

Ett fartyg av den typ som användes vid avvisningen.

alarna mycket stora summor. Var det värt detta? Hade det inte varit bättre och humanare att låta varje fånge få bestämma själv vart han skulle resa? Likaså åtalade man och dömde civilpersoner och sjuksköterskor, som varit fångarna behjälpliga vid deras flykt. Det förefaller som om utlämningen av fångarna just då var en av de mest angelägna frågor, som våra statsråd och ämbetsmän hade att besluta i. Många tyskar blev skrämde av de storvuxna och svartklädda polismännen med stål hjälm, pistol och batong, varför de gjorde obehagliga jämförelser med Gestapo.

Något som borde ha närmare omnämnts i boken är en beskrivning av de enskilda svenska statsrådets agerande. Det första utlämningsbeslutet fattades av samlingsregeringen redan den 15 juni 1945. Denna regering avgick den 31 juli och ersattes då med en rent socialdemokratisk ministär. Författarna anser att våra politiker var fega, som dels beredvilligt efterkom Stalins krav på utlämning av fångarna utan något försök till motstånd, dels var de första att erkänna sovjetmaktens annektering av baltiska staterna. Vår konung Gustaf V var den ende, som försökte bistå flyktingarna genom att telegrafera direkt till Stalin i syfte att denne skulle avstå från sitt krav. Ansträngningen var dock tyvärr förgäves. Stalin lät sig icke bevekas.

Den socialdemokratiska regeringen avvisade alla förslag till en ändring. Den hänvisade till att de allierade makterna hade träffat en överenskommelse av innehåll, att de soldater som stridit mot Sovjet skulle utlämnas till just Sovjet,

och att samlingsregeringens beslut icke kunde ändras. Vårt land var väl icke bundet av vad de allierade hade överenskommit vid det famösa mötet i Jalta? Det ansåg i alla fall statsråden Zetterberg, Quensel och Danielsson. Till utrikesminister Undéns heder skall sägas, att han åtminstone var vankelmödig, men statsråden Wigforss, Myrdal och flera andra lät sig icke rubbas. De var tydligen rädda för Stalin, samtidigt som de trodde honom om allt gott. Icke heller gjordes det något försök att utväxla fångarna mot Raoul Wallenberg.

Att utrikesminister Christian Günther i samlingsregeringen, som på ett så framgångsrikt sätt bidragit till att hålla vårt land utanför kriget, medverkade till beslutet om utlämningen, måste tyvärr betraktas som en ful fläck på hans i övrigt ljusa minne.

*Johan von Nettelbeck
Föreningen Gamla Christianstad: I Baltutlämnings*

Judarna - evighetens hjältar

Judarna - evighetens hjältar är en bok med ett intressant ämne. Boken behandlar kristendomen och kristna individers samhörighet och förpliktelser gentemot judendomen och judar. Lilja uppmanar här kristna människor att hjälpa judar att ta sig till Det Heliga Landet (Israel) för att bereda vägen för Jesu återkomst. Han ger många bibelhänvisningar som underlag för sina påståenden. Han talar även ut om den kyrkliga antisemitismen som genomsyrat stora delar av kyrkan under lång tid.

Lilja gör en väldigt bra handbok i tips och argument för kristna pro-israeler. Hans texter är upplyftande och inspirerande och känns alltigenom fräscha. Han har en genomgående positiv inställning igenom hela boken vilken smittar av sig tämligen fort.

Tommy Liljas största brist är hans frikyrkobakgrund. Intet ont om frikyrkan, men den har en tendens att överdriva. Lilja drar långtgående paralleller mellan länders förda politik, deras ekonomiska tillväxt och Gud. Enligt Lilja ska Gud favorisera länder som är Israel-vänliga och bringa nedgång till länder som inte är det. Här faller tyvärr mycket av bokens trovärdighet hos allmänheten.

Hade Lilja varit lite mer återhållsam och ägnat lite mer tid åt eftertanke så skulle boken kunnat ha större genomslagskraft på den allmänna marknaden; istället är den förbehållen en specifik grupp med redan bestämda åsikter. Boken kan dock rekommenderas för den Israel-vänlige som ett understöd för argument, men den bör inte tas som officiell referens

Lars Michel

Tommy Lilja: *Judarna – evighetens hjältar*. 2004. Relevant Media. (www.relevantmedia.se).

Dramatiska händelser i danska Skåneland

Simrishamnsförfattaren John Görnebrand berättar i boken *Dramatiska händelser i danska Skåneland* om de många blodbaderna i Halland, Blekinge och Skåneland under eran fram till dess att landskapen 1658 blev svenska. Författaren berättar om de många och våldsamma uppgörelserna.

Till de stora händelserna i sammanhanget hör självfallet det forntida slaget vid Svolder, där yra kungar drabbade samman. Bataljen slutade med att den norske vikingakungen Olav Tryggvason stupade, han förlorade slaget mot konungarna Svend Tveskägg från Danmark och Olof Skötkonung från Sverige.

Författaren dröjer vid en lång rad andra blodiga drabbningar. Dit hör slaget vid Foteviken, blodigt släktgille i Roskilde, slaget vid Mjölkalånga, slaget vid Brunkeberg, slaget vid Brännkyrka samt Stockholms blodbad, de tre sistnämnda händelserna i Stockholm men

med danskt deltagande. Vidare belyser författaren det grymma Sjuårskriget, Skånska kriget, slaget vid Helsingborg med flera krigiska förvecklingar.

Boken är trivsamt illustrerad.

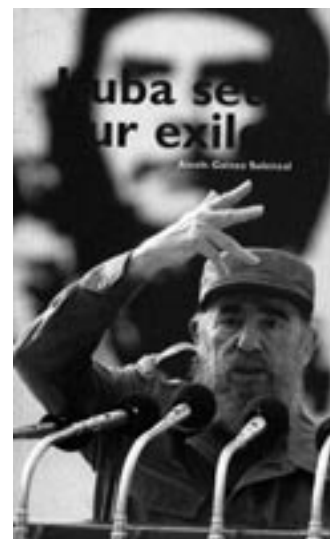
Evald Olsson

John Görnebrand: *Dramatiska händelser i danska Skåneland*. 173 sidor. Grafiska förlaget, Bokmarknaden, Lomma.

Kuba sett ur exilen

Alexis Gainza Solenzal är en av den miljon kubaner som flytt sitt hemland för att söka sig en fristad utomlands. Han hamnade 1991 i Sverige som politisk flykting och har hunnit med att skriva en lång rad debattinlägg för att fästa svenskarnas uppmärksamhet på Fidel Castros omänskliga kommunistdiktatur. Detta har resulterat i boken *Kuba sett ur exilen* (2004).

Boken omfattar 40 texter publicerade i olika tidningar och tidskrifter, vilka alla skildrar den kubanska diktaturen och den misshandlade oppositionen. Dessa texter, utmärkta av såväl

demokratiskt patos som god språkbehandling, borde läsas av envar som intresserar sig för internationella frågor, ej minst kvarvarande Castro-kramare i bland annat Svensk-kubanska föreningen (som i boken förkortas Svek!) med dess ohöjda Kuba-romantik.

Kuba är i dag en av världens relativt få kvarvarande kommunistiska diktaturer. Gainza skall berömmas för sin demokratiska renhållningsuppgift att visa detta på ett klart och njutbart sätt!

Tommy Hansson

Alexis Gainza Solenzal: *Kuba sett ur exilen*. 133 sidor. Silc förlag.

CONTRA

6 1980...

Contra nummer 6 1980 hade förre amerikanske presidenten Richard M Nixon på omslaget. Anledningen var att Contra gav ut hans kanske viktigaste bok, "Det verkliga kriget", med de politiska erfarenheterna av presidenttiden på framförallt utrikespolitiken område som genomgående tema.

Vi kunde också berätta om en skrivelse som Contra lämnat till den (borgerliga) regeringen om frisläppande av dokumenten kring Baltutlämningen. Begäran hade fått bred uppbackning i pressen. Vi fick visserligen ett formellt avslag, men samtidigt muntligt besked om att

dokumentet skulle släppas om en begäran kom från en forskare. Curt Ekholm, som bara tre år tidigare fått avslag på sin ansökan fick en ny ansökan beviljad efter tips från Contra, och han skrev sedermera en doktorsavhandling som är det mest fullödiga som finns skrivet om saken.

...för tjugofem år sedan